Oikeustapauskokoelma

EUROOPAN UNIONIN VIRKAMIESTUOMIOISTUIMEN TUOMIO (täysistunto)

1 päivänä heinäkuuta 2010*

Henkilöstö — Virkamiehet — Perhe-eläke — Henkilöstösääntöjen 79 artikla — Henkilöstösääntöjen liitteessä VIII oleva 18 artikla — Jälkeenjäänyt puoliso — Kahden henkilön tunnustaminen jälkeenjääneeksi puolisoksi — Pienentäminen 50 prosentilla — Perusteltu luottamus — Vastaavuutta koskeva sääntö

Asiassa F-45/07,

jossa on kyse EY 236 ja EA 152 artiklaan perustuvasta kanteesta,

Wolfgang Mandt, kotipaikka Kreuztal (Saksa), edustajanaan asianajaja B. Kolb,

kantajana,

vastaan

Euroopan parlamentti, asiamiehinään aluksi K. Zejdová, J. F. de Wachter ja U. Rösslein, sittemmin J. F. de Wachter, K. Zejdová ja S. Seyr,

vastaajana,

jota tukee

Kurt-Wolfgang Braun-Neumann, joka on kuollut 9.10.2009 ja jonka ainoa perillinen **Shirley Meyer**, kotipaikka Bedburg-Hau (Saksa), on toistanut aiemmin esitetyt vaatimukset, edustajanaan P. Ames, asianajaja,

väliintulijana,

VIRKAMIESTUOMIOISTUIN (täysistunto),

toimien kokoonpanossa: presidentti P. Mahoney, jaoston puheenjohtaja S. Gervasoni sekä tuomarit H. Kreppel, H. Tagaras (esittelevä tuomari) ja S. Van Raepenbusch,

kirjaaja: W. Hakenberg,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 9.6.2009 pidetyssä istunnossa esitetyn,

on antanut seuraavan

* Oikeudenkäyntikieli: saksa.

tuomion

1 Wolfgang Mandt vaatii virkamiestuomioistuimen kirjaamoon faksitse 16.5.2007 saapuneella kannekirjelmällään (alkuperäinen kannekirjelmä on jätetty 21.5.2007) pääasiassa Euroopan parlamentin nimittävän viranomaisen 8.2.2007 tekemän sen päätöksen kumoamista, jolla hylättiin hänen tekemänsä oikaisuvaatimus parlamentin 8.9.2006 tekemästä päätöksestä, jolla pienennettiin 1.4.2006 alkaen 50 prosentilla hänelle edesmenneen Gisela Mandtin, omaa sukua Neumannin (jäljempänä Gisela Neumann), parlamentin entisen virkamiehen, jälkeenjääneenä puolisona maksettavaa perhe-eläkettä. Pienennyksen syynä oli se, että myös Kurt-Wolfgang Braun-Neumannin vaadittua perhe-eläkettä edesmenneen Gisela Neumannin jälkeenjääneenä puolisona parlamentti oli tehnyt niin ikään 8.9.2006 päätöksen, jonka nojalla Braun-Neumannille maksetaan 1.4.2006 alkaen kyseistä eläkettä 50 prosentin suuruisena.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

2 Euroopan unionin virkamiehiin sovellettavien henkilöstösääntöjen (jäljempänä henkilöstösäännöt) 79 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Virkamiehen tai entisen virkamiehen eloon jääneellä puolisolla on liitteessä VIII olevassa 4 luvussa vahvistetuin edellytyksin oikeus perhe-eläkkeeseen, jonka määrä on 60 % siitä vanhuuseläkkeestä tai työkyvyttömyyskorvauksesta, jota hänen puolisonsa kuollessaan sai tai johon hänellä olisi ollut oikeus palvelusvuosia tai ikää koskevien vaatimusten täyttymistä edellyttämättä.

– –”

3 Henkilöstösääntöjen liitteessä VIII olevassa 18 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Vanhuuseläkettä saaneen entisen virkamiehen eloon jään[eellä] puoliso[lla] edellyttäen, että avioliitto oli solmittu ennen palvelussuhteen päättymistä ja että hän oli ollut virkamiehen puolisona vähintään vuoden ajan ennen kuin tämän palvelussuhde toimielimen palveluksessa päättyi, ja jos ei tämän liitteen 22 artiklasta muuta johdu, on oikeus siirtoeläkkeeseen, jonka määrä on 60 prosenttia siitä vanhuuseläkkeestä, jota hänen puolisonsa sai ennen kuolemaansa. Siirtoeläkkeen vähimmäismäärä on 35 prosenttia viimeisestä peruspalkasta; siirtoeläke ei voi kuitenkaan missään tapauksessa olla suurempi kuin se vanhuuseläke, jota entinen virkamies sai ennen kuolemaansa.

– –”

4 Henkilöstösääntöjen liitteessä VIII olevassa 22 artiklassa puolestaan säädetään seuraavaa:

”Jos on olemassa sekä [eloon jäänyt puoliso] että edellisestä avioliitosta syntyneitä orpoja tai muita oikeudenomistajia, kokonaiseläke lasketaan kuten näiden henkilöiden huoltajana olevan eloon jääneen puolison eläke ja jaetaan oikeudenomistajina olevien ryhmien kesken suhteessa eläkkeisiin, joita kullekin ryhmälle olisi maksettu erikseen.

– –”?*

* Lainausta on korjattu Euroopan unionin tuomioistuimessa, koska asetuksen suomenkielinen versio on epätarkka.

5 Liitteessä VIII olevassa 27 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Virkamiehen tai entisen virkamiehen eronneella puolisolla on oikeus tässä luvussa määriteltyyn perhe-eläkkeeseen, jos hän voi osoittaa, että hänellä on entisen puolisonsa kuollessa oikeus tämän maksamaan elatusapuun, joka on vahvistettu joko oikeuden päätöksellä tai entisten puolisoiden välisellä virallisesti rekisteröidyllä ja täytäntöönpannulla sopimuksella.

Perhe-eläke ei kuitenkaan voi olla suurempi kuin elatusapu, jota maksettiin hänen entisen puolisonsa kuollessa, mukautettuna henkilöstösääntöjen 82 artiklan mukaisesti.

Eronnut puoliso menettää oikeutensa, jos hän menee uudelleen naimisiin ennen kuin hänen entinen puolisonsa kuolee. Jos hän menee uudelleen naimisiin entisen puolisonsa kuoleman jälkeen, häneen sovelletaan 26 artiklan säännöksiä.”

6 Henkilöstösääntöjen liitteessä VIII olevassa 28 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Jos on olemassa useita eronneita [puolisoita], joilla on oikeus jälkeenjääneen eläkkeeseen, tai yksi tai useampi eronnut [puoliso] ja eloon jäänyt puoliso, joilla on oikeus jälkeenjääneen eläkkeeseen, kyseinen eläke jaetaan suhteellisesti kunkin avioliiton pituuden mukaisesti. [Edellä] 27 artiklan toisessa ja kolmannessa kohdassa säädettyjä edellytyksiä sovelletaan.

– –”?*

Tosiseikat

7 Gisela Neumann, joka oli parlamentin virkamies, ja Kurt-Wolfgang Braun-Neumann, kumpikin Saksan kansalaisia, avioituivat Straubingissa (Saksassa) 3.5.1993 ja asettuivat asumaan Andenneen (Belgiaan). Kantajan mukaan Braun-Neumann oli syyllistynyt rangaistaviin tekoihin, joiden vuoksi hänet oli tuomittu vapausrangaistukseen, jonka jälkeen hän oli ollut hoidettavana psykiatrisessa sairaalassa.

8 Braun-Neumannin ja hänen puolisonsa yhteiselämä rajoittui lyhyihin ajanjaksoihin avioliiton solmimista seuranneen vuoden aikana. Avioliitto purettiin Tribunal de première instance de Namurin (Belgia) 6.9.1995 yksipuolisella avioerotuomiolla, joka tuli tämän jälkeen lainvoimaiseksi Belgiassa.

9 Bayerisches Oberstes Landesgericht (Baijerin ylimmän oikeusasteen tuomioistuin, Saksa) hylkäsi viimeisenä oikeusasteena 11.10.1999 antamallaan määräyksellä Gisela Neumannin esittämän hakemuksen Tribunal de première instance de Namurin avioerotuomion tunnustamiseksi Saksassa. Tunnustamisesta kieltäytymisen tärkeimpänä syynä oli Kurt-Wolfgang Braun-Neumannin puolustautumisoikeuksien loukkaaminen menettelyssä, joka johti edellä mainitun avioerotuomion antamiseen, sillä haaste oli toimitettu Braun-Neumannille määräajan jälkeen tämän ollessa suorittamassa vankeusrangaistustaan Saksassa.

10 Sittemmin kantaja avioitui Gisela Neumannin kanssa 25.4.2000 New Yorkissa (Yhdysvalloissa).

11 Gisela Neumann jäi eläkkeelle vuonna 2001 ja alkoi tämän perusteella saada vanhuuseläkettä. Kantajan mukaan hän asettui asumaan Saksaan huhtikuussa 2002. Andennen kaupungin antamassa ”tosiasiallista asuinpaikkaa koskevassa todistuksessa”, jonka kantaja esitti istunnon jälkeen (ks. tämän tuomion 33 kohta), mainitaan kuitenkin ainoastaan Belgiassa sijaitsevia osoitteita.

12 Kurt-Wolfgang Braun-Neumann pani vuonna 2003 Saksassa vireille avioeromenettelyn, jossa hän vaati Gisela Neumannin kanssa solmimaansa avioliittoa purettavaksi.

* Lainausta on korjattu Euroopan unionin tuomioistuimessa, koska asetuksen suomenkielinen versio on virheellinen.

13 Gisela Neumann kuoli 25.7.2004 Saksassa.

14 Kantaja haki 11.8.2004 perhe-eläkettä, ja parlamentti hyväksyi hänen hakemuksensa 23.9.2004 siten, että eläke alkoi 1.11.2004.

15 Amtsgericht-Familiengericht-Merzig (Merzigin alueellinen tuomioistuin, Saksa) hyväksyi Kurt-Wolfgang Braun-Neumannin jättämän avioerohakemuksen 25.8.2004 tekemällään päätöksellä, mutta totesi sittemmin 21.1.2005 antamallaan määräyksellä, että avioeromenettelyä oli pidettävä rauenneena, koska Gisela Neumannin ja Kurt-Wolfgang Braun-Neumannin avioliitto oli purkautunut ensin mainitun kuoltua 25.7.2004.

16 Toimivaltaisten Saksan viranomaisten ylläpitämään Braun-Neumannin puolisoiden perherekisteriin lisättiin kuitenkin 19.1.2005 merkintä, jonka mukaan vaimo ”oli myös naimisissa” kantajan kanssa ja jossa mainittiin myös avioliiton solmimispaikka ja päivämäärä. Lisäksi Mandt-Neumannin puolisoiden perherekisteriin lisättiin 6.4.2006 vastaavanlainen merkintä, joka koski Gisela Neumannin ensimmäistä avioliittoa.

17 Landrat des Kreises Siegen-Wittgenstein Standesamtsaufsichtin (Siegen-Wittgensteinin aluehallintoviranomaisen johtaja, väestörekisteriä valvova viranomainen, Saksa) nostettua kanteen Amtsgericht Siegen (Siegenin alueellinen tuomioistuin, Saksa) totesi 25.1.2006 antamallaan määräyksellä, että Gisela Neumannin kuolintodistusta oli syytä korjata siten, että kyseisessä asiakirjassa ilmoitettaisiin vainajan aviomieheksi Wolfgang Mandtin lisäksi myös Kurt-Wolfgang Braun-Neumann. Korjattu kuolintodistus annettiin 23.3.2006.

18 Parlamentin mukaan Kurt-Wolfgang Braun-Neumann haki 29.3.2006 perhe-eläkettä Gisela Neumannin jälkeenjääneenä puolisona; hakemuksensa yhteydessä Braun-Neumann toimitti parlamentille Amtsgericht Siegenin 25.1.2006 antaman määräyksen sekä kyseisen määräyksen nojalla korjatun kuolintodistuksen.

19 Nimittävä viranomainen antoi Kurt-Wolfgang Braun-Neumannille 8.9.2006 kirjeitse tiedoksi päätöksen, jonka mukaan hänelle maksettaisiin 50 prosenttia Gisela Neumannin perhe-eläkkeestä 1.4.2006 alkaen. Samana päivänä päivätyllä kirjeellä nimittävä viranomainen ilmoitti kantajalle, että hänelle 100 prosentin suuruisena maksettua perhe-eläkettä pienennettäisiin 1.4.2006 alkaen 50 prosentilla, koska loput 50 prosenttia maksettaisiin kyseisestä päivästä alkaen Braun-Neumannille Gisela Neumannin jälkeenjääneenä puolisona; samalla kirjeellä parlamentti ilmoitti kantajalle myös, että väestörekisteritietojen perusteella edesmennyt Gisela Neumann oli ollut kuolinhetkellään naimisissa sekä kantajan että Braun-Neumannin kanssa, ja lisäsi tutkineensa myös Tribunal de première instance de Namurin avioerotuomion sekä Bayerisches Oberstes Landesgerichtin määräyksen. Parlamentti vahvisti Braun-Neumannin oikeudet 18.10.2006 myöntämällä hänelle 50 prosenttia Gisela Neumannin perhe-eläkkeestä 1.4.2006 alkaen.

20 Kantaja riitautti häntä vastaan 8.9.2006 tehdyn päätöksen valituksella, jonka hänen edustajansa toimitti kirjeitse 13.9.2006 ja jota täydennettiin kirjeellä 5.10.2006; kantaja antoi myös väitteistään yksityiskohtaiset tiedot parlamentille kirjeitse 30.9.2006 ja 4.10.2006. Näihin neljään kirjeeseen viitaten nimittävä viranomainen hylkäsi kantajan valituksen päätöksellään 8.2.2007.

21 Kurt-Wolfgang Braun-Neumannin valituksen tultua hyväksytyksi ajanjaksoa 1.8.2004–31.3.2006 koskevan perhe-eläkkeen puolikkaan takautuvan suorituksen osalta hän nosti puolestaan virkamiestuomioistuimessa kanteen, jossa hän vaati kyseisen eläkkeen toisen puolikkaan suorittamista takautuvasti 1.8.2004 alkaen. Virkamiestuomioistuin jätti kanteen tutkimatta 23.5.2008 antamallaan määräyksellä (asia F-79/07, Braun-Neumann v. parlamentti, Kok. H., s. I-A-1-181 ja II-A-1-957); yhteisöjen ensimmäisen asteen tuomioistuin hylkäsi Braun-Neumannin kyseisestä määräyksestä tekemän valituksen 15.1.2009 asiassa Braun-Neumann vastaan parlamentti antamallaan määräyksellä (T-306/08 P, Kok. H., s. I-B-1-1 ja II-B-1-1).

Asianosaisten vaatimukset ja oikeudenkäyntimenettely

22 Kantaja vaatii, että virkamiestuomioistuin

— kumoaa nimittävän viranomaisen 8.2.2007 tekemän päätöksen ja

— velvoittaa parlamentin maksamaan hänelle 1.4.2006 alkaen ja vastedes kuukausittain 50 prosenttia lisää perhe-eläkettä, johon hän on oikeutettu edesmenneen Gisela Neumannin puolisona.

23 Lisäksi kantaja vaatii, että virkamiestuomioistuin

— antaa luvan käyttää saksaa oikeudenkäyntikielenä unionin yleisen tuomioistuimen työjärjestyksen 35 artiklan 2 kohdan c alakohdan mukaisesti.

24 Vaikka kantaja on kannekirjelmänsä alussa pyytänyt myös maksutonta oikeudenkäyntiä, hän ilmoittaa kuitenkin kannekirjelmän lopussa tekevänsä hakemuksen maksuttoman oikeudenkäynnin myöntämiseksi vasta myöhemmin. Kantaja ei kuitenkaan ole esittänyt hakemusta maksuttoman oikeudenkäynnin myöntämiseksi.

25 Parlamentti vaatii, että virkamiestuomioistuin

— jättää kanteen osittain tutkimatta

— hylkää kanteen muilta osin perusteettomana ja

— päättää oikeudenkäyntikuluista lain mukaisesti.

26 Virkamiestuomioistuin kehotti työjärjestyksen 55 ja 56 artiklan mukaisesti kirjeitse 30.11.2007 ja 30.4.2008 asianosaisia lausumaan ja esittämään huomioita tietyistä riitaan liittyvistä kysymyksistä. Asianosaiset noudattivat näitä prosessinjohtotoimia asetetussa määräajassa.

27 Virkamiestuomioistuin ilmoitti kirjeitse 24.10.2008 asianosaisille aikovansa työjärjestyksen 111 artiklan 1 kohdan mukaisesti varata Kurt-Wolfgang Braun-Neumannille tilaisuuden tulla oikeudenkäyntiin väliintulijaksi ja pyysi asianosaisia esittämään tätä koskevat huomautuksensa. Kantaja ilmoitti virkamiestuomioistuimelle, ettei esittäisi huomautuksia aiheesta; parlamentti puolestaan ilmoitti määräajassa, että se ei periaatteessa vastustanut tällaisen tilaisuuden varaamista.

28 Virkamiestuomioistuin pyysi kirjeitse 21.11.2008 Kurt-Wolfgang Braun-Neumannia esittämään huomautuksensa virkamiestuomioistuimen hänelle varaamasta tilaisuudesta tulla oikeudenkäyntiin väliintulijaksi. Vastauksessaan Braun-Neumann ilmoitti haluavansa tulla oikeudenkäyntiin väliintulijaksi tukeakseen parlamentin vaatimuksia.

29 Virkamiestuomioistuin kysyi kirjeitse 16.12.2008 asianosaisilta, halusivatko nämä, että tiettyjä asiakirja-aineiston osia, jotka asianosaiset katsoivat salaisiksi tai luottamuksellisiksi, ei toimitettaisi Kurt-Wolfgang Braun-Neumannille. Parlamentti ilmoitti määräajassa virkamiestuomioistuimelle, että näin ei ollut asia; kantaja ei vastannut virkamiestuomioistuimen pyyntöön.

30 Kurt-Wolfgang Braun-Neumann hyväksyttiin nyt käsiteltävässä asiassa väliintulijaksi tukemaan parlamentin vaatimuksia virkamiestuomioistuimen presidentin 3.3.2009 antamalla määräyksellä, joka annettiin tiedoksi asianosaisille 4.3.2009.

31 20.4.2009 jättämässään väliintulokirjelmässä Kurt-Wolfgang Braun-Neumann vaati, että virkamiestuomioistuin hylkäisi kanteen. Virkamiestuomioistuin ilmoitti asianosaisille kirjeitse 30.4.2009, että nämä voisivat vastata väliintulokirjelmään suullisessa käsittelyssä.

32 Istunnossa asianosaiset ja väliintulija pyysivät saada esittää oikeuskäsittelyn yhteydessä uusia asiakirjoja. Istunnon päätteeksi virkamiestuomioistuimen presidentti ilmoitti, että suullista käsittelyä ei ollut syytä päättää.

33 Virkamiestuomioistuin ilmoitti asianosaisille kirjeitse 17.6.2009, että nämä voisivat määräajassa esittää istunnossa mainitsemansa asiakirjat. Kantaja ja Kurt-Wolfgang Braun-Neumann esittivät postitse erinäisiä asiakirjoja. Braun-Neumannin toimittamien asiakirjojen joukossa ovat ensinnäkin kantajan hänelle 22.9.1997 osoittama kirje, jossa kantaja vaati Braun-Neumannia lopettamaan ”hänen vaimonsa” (”meine Frau”) ahdistelun, toiseksi Amtsgericht Nürnbergin (Nürnbergin alueellinen tuomioistuin, Saksa) 10.12.1999 tekemä päätös, jolla Gisela Neumann oli velvoitettu maksamaan kuukausittain 400 Saksan markan (DEM) suuruinen summa puolisojen välisenä elatusapuna, kolmanneksi Landgericht Koblenzin (Koblenzin alueellinen tuomioistuin, Saksa) 27.11.2007 yksipuolinen tuomio, jolla Gisela Neumannin poika oli velvoitettu suorittamaan kantajalle 150 000 euroa tämän perintöosuutena, sekä neljänneksi Staatsanwaltschaft Siegenin (Siegenin virallinen syyttäjä, Saksa) 16.2.2006 päivätty kirje, joka oli osoitettu Braun-Neumannille ja jossa hänelle ilmoitettiin, että hänen kantajaa vastaan 17.3.2005 tekemänsä tutkintapyyntö kaksinnaimisesta jätettäisiin tutkimatta kanneoikeuden vanhentumisen takia.

34 Lisäksi virkamiestuomioistuin toteutti 10.7.2009 täydentäviä prosessinjohtotoimia, joita noudatettiin määräajoissa.

35 Virkamiestuomioistuin päätti 11.9.2009 antaa asianosaisille tilaisuuden lausua 25.9.2009 mennessä tämän tuomion 33 kohdassa mainituista asiakirjoista. Ainoastaan kantaja esitti tällaisia huomautuksia; hän ilmoitti erityisesti, ettei muistanut edellä mainittua 22.9.1997 päivättyä kirjettä, sekä väitti, että Landgericht Koblenzin 27.11.2007 tekemä päätös perustui Kurt-Wolfgang Braun-Neumannin esittämiin virheellisiin tietoihin.

36 Väliintulijan edustaja ilmoitti virkamiestuomioistuimelle Kurt-Wolfgang Braun-Neumannin kuolleen 9.10.2009 ja toimitti jäljennöksen kuolintodistuksesta.

37 Virkamiestuomioistuin päätti 12.11.2009 antaa asianosaisille tilaisuuden lausua 26.11.2009 mennessä Kurt-Wolfgang Braun-Neumannin kuoleman mahdollisista vaikutuksista käsiteltävään asiaan. Lisäksi Braun-Neumannin edustajaa pyydettiin ilmoittamaan virkamiestuomioistuimelle, halusivatko hänen oikeudenomistajansa jatkaa oikeudenkäyntiä.

38 Parlamentti ilmoitti 12.11.2009 virkamiestuomioistuimen kirjaamoon toimittamallaan kirjeellä, että Kurt-Wolfgang Braun-Neumannin kuoltua parlamentti mukautti 11.11.2009 tekemällään päätöksellä kantajan perhe-eläkkeen määrän siten, että kantajalle maksetaan Gisela Neumannin kuoleman jälkeen tuleva perhe-eläke kokonaisuudessaan 1.11.2009 alkaen.

39 Kantaja esitti virkamiestuomioistuimen kirjaamoon 25.11.2009 saapuneella kirjeellä huomautuksensa Kurt-Wolfgang Braun-Neumannin kuoleman vaikutuksista käsiteltävään asiaan. Hän katsoi erityisesti, ettei Braun-Neumannin kuolema vaikuttanut asian oikeudelliseen arviointiin. Se, että koko perhe-eläke maksetaan tästä lähin kantajalle, on kuitenkin kantajan mukaan tulkittava tukevan hänen vaatimuksiaan, koska parlamentti näin ollen tunnustaa jälleen Gisela Neumannin ja Kurt-Wolfgang Braun-Neumannin avioeron päteväksi ja Gisela Neumannin ja Wolfgang Mandtin avioliiton lailliseksi. Kantaja päättelee olleensa oikeutettu 100 prosentin suuruiseen perhe-eläkkeeseen myös Gisela Neumannin kuoleman ja kanteen nostamisen väliseltä ajalta ja joka tapauksessa ajalta 1.8.2004–1.4.2006.

40 Parlamentti esitti 26.11.2009 huomautuksensa Kurt-Wolfgang Braun-Neumannin kuoleman vaikutuksista käsiteltävään asiaan ja ilmoitti erityisesti, että parlamentin mielestä kysymys, olisiko Wolfgang Mandt määriteltävä ainoaksi jälkeenjääneeksi puolisoksi vai olisiko perhe-eläke jaettava Mandtin ja Braun-Neumannin kesken, pysyy avoimena vielä viimeksi mainitun kuoleman jälkeenkin.

41 Väliintulijan edustaja ilmoitti virkamiestuomioistuimen kirjaamoon 26.11.2009 saapuneella kirjeellään yhtäältä, että edesmenneen Kurt-Wolfgang Braun-Neumannin testamentin perusteella hänen ainoa perijänsä on Shirley Meyer, ja toisaalta, että tässä ominaisuudessaan Meyer haluaa seurata Braun-Neumannia väliintulijana käsiteltävässä asiassa. Väliintulijan edustajan kirjeen liitteinä oli jäljennökset 7.1.2008 päivätystä testamentista sekä Amtsgericht Merzigin, perintöoikeudellisissa asioissa toimivaltaisen tuomioistuimen, 3.11.2009 päivätystä pöytäkirjasta. Samassa kirjeessä väliintulijan edustaja sitoutui toimittamaan uuden valtakirjansa tuonnempana, ja tämä tapahtui 9.12.2009.

42 Suullinen käsittely päätettiin 5.1.2010 ja asia siirrettiin päätösharkintaan.

Oikeudenkäynnin kohde

43 Vaatimustensa tueksi kantaja vaatii, että nimittävän viranomaisen 8.2.2007 tekemä päätös hänen valituksensa hylkäämisestä kumotaan. Tässä on syytä muistaa, että valituksen hylkäävää päätöstä nimenomaisesti koskevat kumoamisvaatimukset merkitsevät, että päätöksen ollessa vailla itsenäistä sisältöä virkamiestuomioistuimen käsiteltäväksi saatetaan toimi, josta valitus on tehty (asia 293/87, Vainker v. parlamentti, tuomio 17.1.1989, Kok., s. 23, 8 kohta; asia T-33/91, Williams v. tilintarkastustuomioistuin, tuomio 10.12.1992, Kok., s. II-2499, 23 kohta; asia T-309/03, Camós Grau v. komissio, tuomio 6.4.2006, Kok., s. II-1173, 43 kohta ja asia F-11/08, Mölling v. Europol, tuomio 4.6.2009, Kok. H., s. I-A-1-159 ja II-A-1-899, 27 kohta). Käsiteltävässä asiassa kantajan valitus, jonka nimittävä viranomainen hylkäsi 8.2.2007, koski 8.9.2006 tehtyä päätöstä, jolla Gisela Neumannin puolisolle maksettavaa perhe-eläkettä pienennettiin 50 prosentilla 1.4.2006 alkaen. Koska 8.2.2007 tehty päätös oli vailla itsenäistä sisältöä ja sillä ainoastaan vahvistettiin 8.9.2006 tehty päätös, vieläpä perustelulla, jossa toistetaan olennaisilta osin, joskin monitahoisempana, mainitun päätöksen perustelu, on näin ollen katsottava, että kanne koskee ainoastaan 8.9.2006 tehtyä, kantajaa koskevaa päätöstä (jäljempänä ”riidanalainen päätös”).

44 Tarkasteltaessa kantajan vaatimusta luvan antamiseksi saksan käyttämiseen oikeudenkäyntikielenä on syytä muistaa, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 35 artiklan 1 ja 2 kohdan nojalla, sellaisina kuin niitä sovellettiin kanteen nostamisajankohtana, oikeudenkäyntikielen valitsee – Euroopan unionin 23 virallisesta kielestä – kantaja, ellei kyseisen työjärjestyksen 35 artiklan 2 kohdan a–c alakohdan säännöksistä muuta johdu. Näitä säännöksiä ei sovelleta käsiteltävässä asiassa. Virkamiestuomioistuimen työjärjestyksen 1.11.2007 alkaen sovellettavan 29 artiklan nojalla virkamiestuomioistuimessa sovelletaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen kielijärjestelmää koskevia sääntöjä eli sen 35 artiklan 1 ja 2 kohtaa. Käsiteltävässä asiassa virkamiestuomioistuimen ei siis ole tarpeen ottaa kantaa kantajan vaatimukseen saksan käyttämisestä oikeudenkäyntikielenä, sillä kantaja voi viran puolesta valita saksan oikeudenkäyntikieleksi ja on näin tehnytkin.

45 Lisäksi on syytä todeta, että Kurt-Wolfgang Braun-Neumannin kuolema 9.10.2009 ei poista virkamiestuomioistuimen käsiteltäväksi saatetun riita-asian kohdetta muutoin kuin parlamentin suoritusvelvollisuutta koskevien vaatimusten osalta siltä osin kuin on kyse 31.10.2009 jälkeisestä ajanjaksosta, koska kantajalle on siitä alkaen maksettu Gisela Neumannin puolisolle kuuluva perhe-eläke kokonaisuudessaan (ks. tämän tuomion 38 kohta). Näin ollen kantajan parlamentin suoritusvelvollisuutta koskevat vaatimukset menettävät kohteensa siltä osin kuin ne koskevat kyseistä ajanjaksoa. Niiden kohde säilyy sitä vastoin kokonaisuudessaan siltä osin kuin on kyse Kurt-Wolfgang Braun-Neumannin kuolinpäivää edeltävästä ajanjaksosta.

Kumoamista koskevat vaatimukset

Asianosaisten lausumat

46 Kantaja väittää kumoamista koskevien vaatimustensa tueksi, että riidanalainen päätös on unionin oikeuden vastainen. Hän esittää yhdeksän perustetta.

47 Ensimmäinen peruste jakautuu kahteen osaan. Kantajan mukaan yhtäältä sekä Gisela Neumannin että kantajan oikeuksia on loukattu, koska Bayerischer Verfassungsgerichtshofissa (Baijerin perustuslakituomioistuimessa) ei ollut mahdollista nostaa kannetta Bayerisches Oberstes Landesgerichtin 11.10.1999 antamasta määräyksestä (ks. tämän tuomion 9 kohta). Toisaalta Bayerisches Oberstes Landesgerichtin määräyksen perusteet ovat kantajan mukaan virheelliset ja määräys oli antamisajankohtanaan myöskin voimassa olleen lainsäädännön ja erityisesti unionin oikeuden vastainen. Kantajan mukaan näet edellä mainitussa määräyksessä ei ensinnäkään ilmoiteta, onko Bayerisches Oberstes Landesgericht tarkistanut Kurt-Wolfgang Braun-Neumannin väitteet Tribunal de première instance de Namurin avioero-oikeudenkäynnin kulusta; kantajan mukaan myös haaste Tribunal de première instance de Namuriin toimitettiin edesmenneelle Braun-Neumannille voimassa olevien kansainvälisen oikeuden sääntöjen mukaisesti, ja viimeksi mainitulla oli siis riittävästi aikaa kyseisen haasteen vastaanottamispäivästä 4.8.1995 Tribunal de première instance de Namurin avioerotuomion antamispäivään 6.9.1995, jotta hän olisi voinut lausua asiasta; Braun-Neumann ei, vastoin ilmoitustaan, myöskään valittanut mainitusta avioerotuomiosta.

48 Toisessa perusteessaan kantaja väittää, että Kurt-Wolfgang Braun-Neumann oli ilman laillista estettä jäänyt saapumatta oikeudenkäyntiin Tribunal de première instance de Namurissa, mutta poissa olevanakin tämä olisi silti voinut lausua asiassa. Tätä väitettään kantaja perustelee yhtäältä siviili- ja kauppaoikeudellisissa asioissa annettujen tuomioiden, välitystuomioiden ja virallisten asiakirjojen vastavuoroisesta tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta 30 päivänä kesäkuuta 1958 Bonnissa allekirjoitetulla Saksan ja Belgian sopimuksella, joka oli voimassa Tribunal de première instance de Namurin avioerotuomion antamisaikaan, ja toisaalta viittaamalla ensimmäisessä perusteessa esiin tuomiinsa seikkoihin.

49 Kolmannessa perusteessaan kantaja väittää, että riidanalainen päätös on tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta avioliittoa ja vanhempainvastuuta koskevissa asioissa ja asetuksen (EY) N:o 1347/2000 kumoamisesta 27.11.2003 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 2201/2003 (EUVL L 338, s. 1) vastainen, koska Tribunal de première instance de Namurin avioerotuomion tunnustamatta jättäminen on asetuksen N:o 2201/2003 22 artiklassa tarkoitettujen perusteiden vastaista.

50 Neljännessä perusteessaan kantaja puolustaa Tribunal de première instance de Namurin avioerotuomion pätevyyttä sillä perusteella, että Gisela Neumannin ja Kurt-Wolfgang Braun-Neumannin viimeinen yhteinen avioliiton aikainen asuinpaikka sijaitsi Belgiassa huolimatta niistä virheellisistä asuinpaikkaa koskevista tiedoista, jotka viimeksi mainittu kantajan mukaan toimitti vilpillisessä mielessä siinä menettelyssä, joka johti Bayerisches Oberstes Landesgerichtin 11.10.1999 antamaan määräykseen.

51 Viides peruste koskee riidanalaista päätöstä siltä osin kuin siinä viitattiin Amtsgericht Siegenin 25.1.2006 antamaan määräykseen, vaikka kyseinen määräys ei kantajan mukaan ole merkityksellinen Tribunal de première instance de Namurin avioerotuomion tunnustamiskysymyksen kannalta eikä myöskään voi olla pätevä Euroopan unionissa, jossa moniavioisuus ei ole sallittua.

52 Kuudennessa perusteessaan kantaja väittää, että Gisela Neumannin ja Kurt-Wolfgang Braun-Neumannin avioliitto kesti alle vuoden ja että viimeksi mainittu ei siis henkilöstösääntöjen liitteessä VIII olevan 18 artiklan säännösten nojalla voi vedota perhe-eläkettä koskevaan oikeuteensa.

53 Seitsemäs peruste puolestaan perustuu yhtäältä siihen, että 8.2.2007 tehdyssä kantajan valituksen hylkäävässä päätöksessä viitataan Saksan lainsäädännön säännöksiin eli Ehegesetzin (avioliittolain) 23 ja 29 §:ään, jotka eivät enää olleet voimassa kyseisen päätöksen tekoajankohtana, ja toisaalta siihen, että Kurt-Wolfgang Braun-Neumannin ja Gisela Neumannin välisen avioliiton pätemättömyyteen oli kantajan mukaan olemassa peruste, koska Gisela Neumann ei avioituessaan ollut selvillä aviomiehensä persoonallisuudesta ja tämän saamista rikostuomioista, vaikka kantaja myöntääkin, ettei hänellä ollut asiavaltuutta riitauttaa kyseistä avioliittoa.

54 Kahdeksannessa perusteessaan kantaja huomauttaa, että parlamentti katsoi Gisela Neumannin olleen henkilöstösäännöissä tarkoitetussa merkityksessä eronnut siitä alkaen, kun Tribunal de première instance de Namurin avioerotuomio tuli lainvoimaiseksi, kaikkine tästä aiheutuvine rahallisine seurauksineen. Gisela Neumannin avioiduttua kantajan kanssa toimielin katsoi hänet uudelleen avioliitossa olevaksi naiseksi ”kaikkine korotuksineen ja vähennyksineen, jotka tästä seuraavat oikeudellisesta näkökulmasta sekä tulojen ja eläkkeiden näkökulmasta”. Tässä tilanteessa parlamentti synnytti kantajan mukaan perustellun luottamuksen siihen, että Gisela Neumann ja kantaja olivat avioliitossa keskenään.

55 Yhdeksännessä perusteessaan kantaja väittää, että henkilöstösääntöjen liitteessä VIII olevan 18 artiklan nojalla pelkkä jälkeenjääneen puolison asema riittää jo itsessään perhe-eläkkeen myöntämiseen 100 prosentin suuruisena, ja katsoo voivansa vedota kyseiseen asemaan ja olevansa näin ollen oikeutettu edellä mainittuun eläkkeeseen täysimääräisenä. Amtsgericht Siegenin 25.1.2006 antama määräys ei näet kantajan mukaan kyseenalaista sitä seikkaa, että kantajan Gisela Neumannin kanssa New Yorkissa solmima avioliitto on pätevä.

56 Vastauksena kantajan esittämiin eri perusteisiin parlamentti vastaa pääasiallisesti, että unionin tuomioistuimilla ei ole toimivaltaa tutkia kansallisten tuomioistuinten päätöksiä eikä kansallisten viranomaisten toimia. Tältä osin parlamentti katsoo, että kantaja ei voi virkamiestuomioistuimessa vedota Saksan kansallisten tuomioistuinten mahdollisesti tekemiin virheisiin ja että nimittävä viranomainen oli velvollinen ottamaan huomioon kuolintodistuksen sellaisena kuin se oli toimivaltaisen viranomaisen korjaamana sekä muuttamaan sen perusteella kantajan hyväksi tehtyä eläkepäätöstä. Parlamentti toteaa myös, että asetusta N:o 2201/2003 ei sovellettu 6.9.1995, jolloin Tribunal de première instance de Namur antoi avioerotuomionsa. Lisäksi parlamentti ilmoittaa, että vaikka Ehegesetzin 23 ja 29 §:n säännökset on kumottu, ne on joka tapauksessa korvattu Bürgerliches Gesetzbuchin (Saksan siviililaki, jäljempänä BGB) samansisältöisellä 1313 §:llä. Kun on kyse Gisela Neumannin ja Kurt-Wolfgang Braun-Neumannin avioliiton kestosta, parlamentti väittää, että vaikka oletettaisiinkin, että kyseisen avioliiton olisi katsottava tulleen puretuksi Tribunal de première instance de Namurin avioerotuomiolla, avioliitto oli silti kestänyt kaksi vuotta, koska Neumann ja Braun-Neumann olivat avioituneet 3.5.1993. Lopuksi parlamentti toteaa, että valituksen ja kanteen vastaavuutta koskevan periaatteen nojalla kantaja ei voi kanteessaan ensimmäistä kertaa vedota perustellun luottamuksen periaatteeseen.

57 Kurt-Wolfgang Braun-Neumann toisti väliintulokirjelmässään pääasiallisesti parlamentin perustelut, mutta lisäsi niihin erityisesti kaksi näkökohtaa. Yhtäältä hän väitti toissijaisesti, että pelkästään sitä, että parlamentti maksoi kantajalle perhe-eläkkeen täysimääräisenä, ei voida pitää hallinnon myöntämänä oikeutena, koska pelkkä maksu ei voi tuottaa saajalle minkäänlaista perusteltua luottamusta etuuden lainmukaisuuteen. Koska toisaalta kutakin virkamiestä kohden voi olla olemassa ainoastaan yksi oikeus eläkkeeseen, parlamentti on väliintulijan mukaan oikeutetusti jakanut Gisela Neumannin puolisolle kuuluvan perhe-eläkkeen kahden jälkeenjääneen puolison kesken.

Virkamiestuomioistuimen arviointi asiasta

58 Viidellä ensimmäisellä perusteellaan sekä seitsemännellä perusteellaan kantaja tosiasiallisesti riitauttaa Kurt-Wolfgang Braun-Neumannin aseman jälkeenjääneenä puolisona. Kuudennessa perusteessaan kantaja lähtee oletuksesta, että Braun-Neumann on jälkeenjääneen puolison asemassa, mutta moittii parlamenttia henkilöstösääntöjen liitteessä VIII olevan 18 artiklan rikkomisesta siltä osin kuin Braun-Neumannin ja Gisela Neumannin avioliitto ei kantajan mukaan ollut kestänyt artiklassa vaadittua yhden vuoden vähimmäisaikaa. Kahdeksannen perusteen perusteena puolestaan on perustellun luottamuksen periaatteen loukkaaminen. Yhdeksännessä perusteessaan kantaja toteaa, että parlamentti on soveltanut henkilöstösääntöjen liitteessä VIII olevaa 18 artiklaa virheellisesti, sillä parlamentin tunnustettua hänet jälkeenjääneeksi puolisoksi sen olisi pitänyt myöntää hänelle perhe-eläke täysimääräisenä huolimatta siitä, että parlamentti tunnusti myös Braun-Neumannin jälkeenjääneeksi puolisoksi.

59 Edeltävissä kohdissa todetusta seuraa, että kantajan argumentointi muodostuu pääosin kahdesta kanneperusteesta.

60 Ensimmäinen kanneperuste koskee henkilöstösääntöjen liitteessä VIII olevan 18 artiklan rikkomista ja jakautuu kolmeen osaan. Ensimmäisessä osassa, joka vastaa kantajan esittämää viittä ensimmäistä perustetta sekä seitsemättä väitettä, riitautetaan Kurt-Wolfgang Braun-Neumannin koko asema jälkeenjääneenä puolisona. Kanneperusteen toinen osa liittyy kuudenteen perusteeseen ja koskee edellä mainitussa artiklassa säädetyn avioliiton yhden vuoden vähimmäispituuden edellytyksen noudattamatta jättämistä Gisela Neumannin ja Kurt-Wolfgang Braun-Neumannin avioliiton osalta. Kolmas osa, joka perustuu yhdeksänteen perusteeseen, koskee kuolleen virkamiehen jälkeenjääneelle puolisolle kuuluvan perhe-eläkkeen määrää siinä tapauksessa, että toinenkin henkilö tunnustetaan jälkeenjääneeksi puolisoksi.

61 Toinen kanneperuste, joka vastaa kahdeksatta perustetta, koskee perustellun luottamuksen periaatteen loukkaamista.

Ensimmäinen kanneperuste, joka koskee henkilöstösääntöjen liitteessä VIII olevan 18 artiklan rikkomista

– Ensimmäisen kanneperusteen ensimmäinen osa, jossa riitautetaan Kurt-Wolfgang Braun-Neumannin koko asema jälkeenjääneenä puolisona

62 Oikeuskäytännön mukaan unionin oikeuden yhdenmukainen soveltaminen ja yhdenvertaisuuden periaate edellyttävät, että unionin oikeuden sellaisen säännöksen sanamuotoa, joka ei sisällä nimenomaista viittausta jäsenvaltioiden lainsäädäntöön sisältönsä ja soveltamisalansa määrittämiseksi, on tavallisesti tulkittava koko unionissa itsenäisesti ja että tulkinnassa on otettava huomioon säännöksen asiayhteys ja kyseisellä lainsäädännöllä tavoiteltu päämäärä (ks. vastaavasti asia 327/82, Ekro, tuomio 18.1.1984, Kok., s. 107, 11 kohta; asia T-43/90, Díaz García v. parlamentti, tuomio 18.12.1992, Kok., s. II-2619, 36 kohta ja asia T-342/04, Adam v. komissio, tuomio 22.2.2006, Kok. H., s. I-A-2-23 ja II-A-2-107, 32 kohta). Kyseisessä oikeuskäytännössä myönnetään kuitenkin myös, että vaikka nimenomaista viittausta ei olisikaan, unionin oikeutta sovellettaessa voidaan tarvittaessa joutua katsomaan, että siihen on tarkoitettu sisältyvän viittaus jäsenvaltioiden lainsäädäntöön, erityisesti silloin, kun unionin tuomioistuimet eivät pysty löytämään unionin oikeudesta tai sen yleisistä periaatteista sellaisia seikkoja, joiden perusteella ne voisivat täsmentää unionin säännöksen sisältöä ja soveltamisalaa itsenäisellä tulkinnalla.

63 Tämä koskee etenkin henkilöiden oikeudelliseen asemaan ja perheoikeuteen liittyviä käsitteitä (ks. vastaavasti asia 59/85, Reed, tuomio 17.4.1986, Kok., s. 1283, Kok. Ep. VIII, s. 539, 15 kohta ja erityisesti yhdistetyt asiat C-122/99 P ja C-125/99 P, D ja Ruotsi v. neuvosto, tuomio 31.5.2001, Kok.,

s. I-4319, 34–38 kohta), koska unionin oikeusjärjestys ei sisällä asiaa koskevia kirjallisia sääntöjä. Tältä osin on katsottu erityisesti, että kysymys elatusapusopimuksen muodollisesta pätevyydestä eronneen puolison perhe-eläkkeen myöntämisedellytyksenä kuuluu kansallisen oikeuden alaan henkilöstösääntöjen liitteessä VIII olevan 27 artiklan nojalla (asia T-172/01, M v. yhteisöjen tuomioistuin, tuomio 21.4.2004, Kok., s. II-1075, 72 ja 73 kohta).

64 On kuitenkin vielä selvitettävä, miten viittaus kansalliseen lainsäädäntöön on ymmärrettävä, kun kyseessä on henkilöstösäännöissä säädetty rahallinen etuus ja kun yhtäältä etuuden myöntäminen riippuu virkamiehen siviilisäädystä ja toisaalta kyseinen siviilisääty arvioidaan kahdessa kansallisessa oikeusjärjestyksessä toisistaan poikkeavilla tavoilla.

65 Nyt käsiteltävässä asiassa on erityisesti selvitettävä, perustuuko unionin toimivaltaisen elimen päätös henkilön määrittelemisestä ”jälkeenjääneeksi puolisoksi” kansainväliseen yksityisoikeuteen nojaavaan päättelyyn ja näin ollen kyseisen päättelyn kautta nimettyyn kansalliseen oikeusjärjestykseen. Kansainväliseen yksityisoikeuteen nojaavan päättelyn esteenä ovat kuitenkin paitsi ilmeiset hallinnolliset vaatimukset myös ennen kaikkea juridiset näkökohdat.

66 Ensinnäkin on niin, että vaikka unionin oikeusjärjestykseen sisältyy joitakin henkilöiden oikeudellisen aseman kannalta merkityksellisiä kansainvälisen yksityisoikeuden alan säädöksiä, kuten asetus N:o 2201/2003, on todettava, ettei asetuksesta ole paljonkaan apua merkityksellisen kansallisen oikeusjärjestyksen määrittämisessä silloin, kun virkamiehen siviilisääty arvioidaan kahdessa kansallisessa oikeusjärjestyksessä toisistaan poikkeavalla tavalla. Ensinnäkin asetuksessa N:o 2201/2003 säädetään avioliiton purkamispäätösten tunnustamisesta ilman eri toimenpiteitä. Tuomioita, joissa tätä asetusta on sovellettu ja joilla siis tunnustetaan avioliiton purkaminen (ja joihin unionin toimivaltainen elin voisi tukeutua käyttäessään tämän tuomion 64 kohdassa mainittua toimivaltaansa), on kuitenkin annettu ainoastaan niissä tapauksissa, joissa avioliiton purkamisen tunnustaminen on riitautettu ja asianosainen on saattanut tunnustamista koskevan oikeudenkäyntiasian toimivaltaisen tuomioistuimen käsiteltäväksi. Avioliiton purkamispäätösten osalta on myös huomattava, että tunnustamista koskeva oikeudenkäyntiasia voi johtaa erilaisiin kansallisiin ratkaisuihin sen mukaan, minkä jäsenvaltion tuomioistuimessa asia on saatettu vireille. Edellä mainittua asetusta ei myöskään sovelleta kolmansissa maissa tehtyihin päätöksiin, ja siihen voi vedota ainoastaan jäsenvaltioissa, Tanskaa lukuun ottamatta, niissä tehtyjen päätösten osalta.

67 Toiseksi on niin, että vaikka ne unionin oikeuden säädökset, joihin edellisessä kohdassa viitataan, saattavat olla merkityksellisiä henkilöiden oikeudellisen aseman kannalta, ne koostuvat silti pääosin tuomioistuinten toimivaltaa koskevista säännöistä. Sitä vastoin unionin oikeusjärjestys itsessään ei tällä hetkellä voimassa olevan oikeuden mukaan sisällä henkilöiden oikeudellista asemaa koskevia lainvalintasääntöjä. On selvää, että kansalliset lainsäädännöt poikkeavat toisistaan. Vaikka kaikissa kansallisissa lainvalintajärjestelmissä pyritäänkin soveltamaan henkilöiden oikeudelliseen asemaan sitä lainsäädäntöä, johon asianosaisella on läheisin liittymä, eräät katsovat asianmukaiseksi yhdistäväksi tekijäksi kansalaisuuden, toiset taas asuinpaikan, ja jotkin ovat valinneet ratkaisuja, jotka ovat näiden väliltä.

68 Kun otetaan huomioon yhtäältä se, että unionin oikeus ei sisällä täydellistä kansainvälisen yksityisoikeuden säännöstöä, ja toisaalta kansainvälisen yksityisoikeuden kansallisten järjestelmien väliset eroavuudet, unionin hallintoelimille olisi erityisen monimutkainen ja oikeudellisesti erittäin epävarma tehtävä nimetä se kansallinen oikeusjärjestys, jolla olisi ainoana ”toimivalta” määrittää henkilön siviilisääty sovellettaessa jotakin johdetun oikeuden säännöstä, kuten henkilöstösääntöjen 79 artiklaa tai henkilöstösääntöjen liitteessä VIII olevaa 18 artiklaa, vaikka ei otettaisikaan huomioon hallinnollisia vaatimuksia ja velvoitteita (ks. vastaavasti julkisasiamies Warnerin ratkaisuehdotus asiassa 40/79, P. v. komissio, tuomio 5.2.1981, Kok., s. 382 ja sitä seuraavat sivut). Myös unionin tuomioistuinten pitäisi pidättäytyä tällaisesta hankkeesta erityisesti siksi, että se vastaisi tuomioistuimia koskevan lainsäädännön antamista (julkisasiamies Warnerin em. ratkaisuehdotus, s. 383).

69 Selvittäessään nyt käsiteltävässä asiassa, oliko Kurt-Wolfgang Braun-Neumann syytä tunnustaa jälkeenjääneeksi puolisoksi, parlamentti ei nimenomaisesti tukeutunut kannassaan kansainväliseen yksityisoikeuteen nojaavaan päättelyyn vaan pääosin näkökantoihin, jotka perustuivat tietyn maan eli Saksan aineelliseen oikeuteen ja oikeusjärjestykseen, koska Saksalla oli selvästi hyvin läheinen liittymä sekä edesmenneen Braun-Neumannin tilanteeseen että riita-asiaan kokonaisuudessaan.

70 Kurt-Wolfgang Braun-Neumann oli näet Saksan kansalainen ja asui Saksassa. Lisäksi hän avioitui kyseisessä maassa Gisela Neumannin kanssa, jonka jälkeenjäänyt puoliso hän väittää olevansa. Gisela Neumann oli niin ikään Saksan kansalainen, ja asuttuaan työuransa aikana Belgiassa hän eläkkeelle siirryttyään ilmeisesti muutti Saksaan. Vaikka kantaja istunnon jälkeen esittikin edesmenneen Neumannin asuinpaikkaa koskevan belgialaisen todistuksen, jossa lueteltiin tämän kuolinpäivään asti belgialaisia osoitteita, on todettava yhtäältä, että kantaja itse myönsi 9.6.2008 päivätyssä vastauksessaan virkamiestuomioistuimen päättämiin prosessinjohtotoimiin, että Neumann oli asettunut huhtikuussa 2002 asumaan Saksaan, ja toisaalta, että asuinpaikkaa koskevien todistusten todistusvoima on varsin suhteellinen, koska niitä antavat viranomaiset eivät tarkista tosiasiallista asuinpaikkaa (ks. vastaavasti asia F-134/06, Bordini v. komissio, tuomio 8.4.2008, Kok. H., s. I-A-1-87 ja II-A-1-435, 76 kohta). Sitä paitsi toinen Neumannin jälkeenjääneen puolison asemaa vaatinut henkilö eli kantaja oli hänkin Saksan kansalainen ja asui kyseisessä maassa.

71 Kun otetaan huomioon läheinen liittymä Saksaan, parlamentin ei tarvinnut ratkaista, oliko Saksa läheisin Kurt-Wolfgang Braun-Neumanniin tai koko riita-asiaan liittyvä maa, mikä sinänsä vaikuttaa erittäin todennäköiseltä, vaan parlamentilla oli oikeus viitata Saksan aineelliseen oikeuteen ja oikeusjärjestykseen ratkaistessaan kysymyksen, oliko Braun-Neumann tunnustettava jälkeenjääneeksi puolisoksi.

72 On myös kiistatonta, että kansallisten oikeusjärjestysten suuri enemmistö määrittelisi Braun-Neumannin siviilisäädyn Saksan aineellisen oikeuden mukaisesti, jolloin hänen siviilisäätynsä määrättäisiin sen mukaisesti.

73 On kiistatonta, että Saksan aineellisen oikeuden ja oikeusjärjestyksen mukaan Braun-Neumann oli Gisela Neumannin jälkeenjäänyt puoliso tämän kuolemasta omaan kuolemaansa saakka.

74 Ensinnäkään ei ole kiistetty, etteikö Braun-Neumann olisi avioitunut Gisela Neumannin kanssa Saksassa 3.5.1993 ja saanut hänen puolisonsa aseman kyseisestä päivästä lukien.

75 Lisäksi on selvää, että Neumannin pantua Saksassa vireille menettelyn Tribunal de première instance de Namurin avioerotuomion tunnustamiseksi, Bayerisches Oberstes Landesgericht kieltäytyi tunnustamasta kyseistä tuomiota Saksan oikeusjärjestyksessä.

76 Yhtä selvää on myös, että Amtsgericht-Familiengericht-Merzig totesi 21.1.2005 antamallaan määräyksellä, että avioeromenettely, jonka Braun-Neumann pani kyseisessä tuomioistuimessa vireille Neumannia vastaan ja joka johti avioeron julistamiseen 25.8.2004, on rauennut, koska avioliitto purkautui Neumannin kuoltua 25.7.2004.

77 Lisäksi Amtsgericht Siegen määräsi 25.1.2006 antamallaan määräyksellä korjaamaan Neumannin kuolintodistusta siten, että todistuksessa nimetään hänen aviopuolisokseen paitsi kantaja, joka siinä jo mainittiin, myös Braun-Neumann. Muutettu kuolintodistus, jossa Neumannin aviopuolisoina mainitaan sekä kantaja että Braun-Neumann, annettiin 23.3.2006.

78 Lisäksi Saksan toimivaltaiset viranomaiset eivät ainoastaan pitäneet voimassa Braun-Neumannin ja Neumannin puolisoiden perherekisteriä viimeksi mainitun avioiduttua kantajan kanssa vuonna 2000, vaan viranomaiset myös lisäsivät puolisoiden perherekisteriin maininnan, jonka mukaan Neumann ”oli naimisissa myös” Braun-Neumannin kanssa.

79 Edellisissä kohdissa todetusta seuraa, että Saksan aineellisen oikeuden ja oikeusjärjestyksen kannalta Gisela Neumannin ja Kurt-Wolfgang Braun-Neumannin välinen avioliitto oli voimassa Neumannin 25.7.2004 tapahtuneeseen kuolemaan asti ja että ainakin kyseisen aineellisen oikeuden ja oikeusjärjestyksen näkökulmasta on katsottava Neumannin ja Braun-Neumannin olleen kyseiseen päivään asti aviopuolisoita, joten Braun-Neumann on voinut 25.7.2004 alkaen vaatia Neumannin jälkeenjääneen puolison asemaa henkilöstösääntöjen 79 artiklan mukaisesti.

80 Perusteet, joihin kantaja vetoaa kiistääkseen Braun-Neumannin aseman jälkeenjääneenä puolisona, eivät kyseenalaista tätä päätelmää.

81 Näin on erityisesti niiden kantajan väitteiden osalta, jotka koskevat Neumannin ja Braun-Neumannin avioliiton pätemättömyyden syitä, jotka kantajan mukaan liittyvät viimeksi mainittuun. On näet todettava, että mainittua avioliittoa ei koskaan riitautettu tuomioistuimessa.

82 Lisäksi se, että kantajan valituksen hylkäämisestä 8.2.2007 tehdyssä päätöksessä viitataan sellaisiin Saksan oikeuden säännöksiin, jotka eivät päätöksen tekoajankohtana olleet enää voimassa, ei vaikuta Braun-Neumannin asemaan jälkeenjääneenä puolisona eikä tee mainittua päätöstä pätemättömäksi. Vaikka yhtäältä Ehegesetzin 23 ja 29 §, joihin riidanalaisessa päätöksessä viitattiin, onkin kumottu, ne on joka tapauksessa korvattu BGB:n 1313 §:llä, jonka sisältö on olennaisilta osiltaan sama, kuten parlamentti totesi kantajan kiistämättä tätä; toisaalta päätöksestä ilmenee, että kyseiset säännökset eivät suinkaan ole nimittävän viranomaisen peruste valituksen hylkäämiselle, vaan ne mainitaan pelkästään kansallisen oikeuden säännöksinä, joilla on Saksan oikeusjärjestyksessä merkitystä avioliiton pätevyyden riitauttamisen kannalta.

83 Siltä osin kuin on kyse Tribunal de première instance de Namurin avioerotuomion pätevyydestä, vaikka sen pätevyyttä Belgian oikeusjärjestyksessä ei olekaan riitautettu, on riittävää todeta, että sen pätevyydestä Belgiassa ei voida päätellä mitään sen pätevyydestä muissa kansallisissa oikeusjärjestyksissä ja erityisesti Saksassa, missä sen tunnustamisesta kieltäydyttiin, kuten on jo todettu.

84 Myös se kantajan esittämä arvostelu, joka koskee yhtäältä Tribunal de première instance de Namurin avioerotuomion tunnustamatta jättämistä Saksan oikeusjärjestyksessä ja toisaalta Amtsgericht Siegenin 25.1.2006 antamaa määräystä (ks. tämän tuomion 49 ja 51 kohta), on todettava perusteettomaksi. Sen enempää unionin tuomioistuinten kuin toimielintenkään tehtävänä ei näet ole henkilöstösääntöjä soveltaessaan tutkia kansallisten tuomioistuinten tekemiä päätöksiä etenkään nyt käsiteltävän asian kaltaisessa tilanteessa. Lisäksi Tribunal de première instance de Namurin avioerotuomio ei ajallisesti kuulu asetusten N:o 1347/2000 ja N:o 2201/2003, joihin kantaja vetosi, soveltamisalaan.

85 Koska kantajan perustelut, joilla hän pyrkii kiistämään Kurt-Wolfgang Braun-Neumannin aseman jälkeenjääneenä puolisona, hylätään, on vielä todettava, että se, että parlamentti tunnusti Braun-Neumannin jälkeenjääneeksi puolisoksi, ei ole ristiriidassa kantajan saman aseman tunnustamisen kanssa eikä unionin yleisen järjestyksen kanssa.

86 Ensinnäkin on todettava, että Saksan oikeusjärjestyksessä on nimenomaisesti ja monin tavoin (ks. etenkin tämän tuomion 77 ja 78 kohta) tunnustettu Gisela Neumannin aviomieheksi sekä kantaja että Kurt-Wolfgang Braun-Neumann. Tässä yhteydessä on myös muistettava parlamentin kanta, jonka mukaan Saksan oikeudessa avioliitto on laillisesti voimassa niin kauan kuin sitä ei ole purettu oikeuden päätöksellä, vaikka se olisikin solmittu voimassa olevien lakisääteisten kieltojen vastaisesti.

87 Kun toiseksi otetaan huomioon edellä esitetyt näkökohdat tilanne, jossa unionin toimielin tunnustaa kaksi henkilöä saman entisen virkamiehen jälkeenjääneiksi puolisoiksi rahallista etuutta myönnettäessä, ei missään tapauksessa merkitse edes hiljaista moniavioisuuden hyväksymistä unionissa, koska kyseiseen hyväksymiseen liittyisi kysymys yhteensopivuudesta ylempien oikeusperiaatteiden ja -sääntöjen kanssa erityisesti, jos kumpikin asianomaisista henkilöistä saisi jälkeenjääneelle puolisolle

tarkoitetun rahallisen etuuden täysimääräisenä (ks. viimeksi mainitusta kysymyksestä tämän tuomion 99–102 kohta). Joka tapauksessa nyt käsiteltävässä asiassa asianomainen toimielin vain teki päätelmät kansallisten perhelainsäädäntöjen soveltamisesta.

88 Edellä esitetyistä seikoista riippumatta on lisäksi todettava, että Kurt-Wolfgang Braun-Neumannin tunnustaminen jälkeenjääneeksi puolisoksi henkilöstösääntöjen 79 artiklaa ja niiden liitteessä VIII olevaa 18 artiklaa sovellettaessa on sopusoinnussa kyseisten artikloiden tarkoituksen kanssa, joka on virkamiehen tai entisen virkamiehen kuolemasta aiheutuvan tulojen menetyksen korvaaminen jälkeenjääneelle puolisolle; tämän tarkoituksen kannalta perhe-eläke toimii korvaavana tulona (ks. asia F-74/08, Ramaekers-Jørgensen v. komissio, tuomio 21.10.2009, Kok. H., s. I-A-1-411 ja II-A-1-2229, 53 ja 70 kohta). Braun-Neumannille oli näet myönnetty Amtsgericht Nürnbergin 10.12.1999 tekemällä päätöksellä 400 DEM:n suuruinen kuukausittainen elatusmaksu, johon hän ei ollut oikeutettu enää Gisela Neumannin kuoleman jälkeen. Perhe-eläke siis korvasi tarkoituksensa mukaisesti tämän tulon sen loputtua.

89 Tästä syystä ensimmäinen kanneperuste on hylättävä ensimmäiseltä osaltaan, jossa riitautetaan Kurt-Wolfgang Braun-Neumannin koko asema jälkeenjääneenä puolisona.

– Ensimmäisen kanneperusteen toinen osa, joka koskee henkilöstösääntöjen liitteessä VIII olevassa 18 artiklassa säädettyä ehtoa avioliiton yhden vuoden vähimmäispituudesta

90 Kantaja väittää, että Gisela Neumannin ja Kurt-Wolfgang Braun-Neumannin välinen avioliitto oli kestänyt alle vuoden ja että viimeksi mainittu ei näin ollen voi vaatia itselleen perhe-eläkettä, koska henkilöstösääntöjen liitteessä VIII olevassa 18 artiklassa mainittu edellytys ei täyty.

91 Tähän on todettava, että henkilöstösääntöjen liitteessä VIII olevan 18 artiklan säännökset ovat selvät ja täsmälliset eivätkä jätä minkäänlaista sijaa tulkinnoille. Artiklassa näet säädetään, että vanhuuseläkettä saaneen entisen virkamiehen jälkeenjääneellä puolisolla on oikeus perhe-eläkkeeseen, ”jos – – hän oli ollut virkamiehen puolisona vähintään vuoden ajan”, joten artiklassa vahvistetaan varmalla ja yksiselitteisellä tavalla, että yhden vuoden vähimmäiskesto koskee avioliittoa eikä aviopuolisoiden yhteiselämää, kuten kantaja näyttää epäsuorasti väittävän.

92 Näin ollen on niin, että vaikka Kurt-Wolfgang Braun-Neumann, joka avioitui Gisela Neumannin kanssa 3.5.1993 ja asettui hänen kanssaan asumaan Andenneen, olisikin muuttanut pois aviopuolisoiden yhteisestä kodista heinäkuussa 1993, kuten kantaja on väittänyt ilman että hänen väitettään olisi kiistetty, Belgian oikeusjärjestyksessä heidät tuomittiin avioeroon kuitenkin vasta 6.9.1995 eli yli kahden avioliittovuoden jälkeen. Lisäksi Saksan oikeusjärjestyksessä heidän avioliittonsa voitiin katsoa purkautuneen vasta Neumannin kuoleman jälkeen 25.7.2004, kuten ensimmäisen kanneperusteen ensimmäisen osan yhteydessä on todettu.

93 Näin ollen henkilöstösääntöjen liitteessä VIII olevassa 18 artiklassa säädetty edellytys avioliiton yhden vuoden vähimmäiskestosta täyttyy Neumannin ja edesmenneen Braun-Neumannin välisessä avioliitossa.

94 Tämäkin ensimmäisen kanneperusteen osa on siis hylättävä.

– Ensimmäisen kanneperusteen kolmas osa, joka koskee jälkeenjääneelle puolisolle maksettavaa perhe-eläkkeen määrää siinä tapauksessa, että toinenkin henkilö tunnustetaan jälkeenjääneeksi puolisoksi

95 Ensimmäisen kanneperusteen kolmannessa osassa on kyse siitä, onko parlamentti voinut pätevästi pienentää kantajalle myönnetyn perhe-eläkkeen määrää 50 prosentilla sillä perusteella, että myös Kurt-Wolfgang Braun-Neumann oli henkilöstösääntöjen 79 artiklan nojalla oikeutettu perhe-eläkkeeseen Gisela Neumannin jälkeenjääneenä puolisona.

96 On selvää, että henkilöstösääntöjen säätäjä ei ottanut huomioon käsiteltävän asian kaltaista tilannetta, jossa kaksi henkilöä perhe-eläkettä saadakseen vaatii itselleen saman vanhuuseläkettä saaneen entisen virkamiehen jälkeenjääneen puolison asemaa vetoamalla kumpikin eri valtioissa (tai vieläpä samassa valtiossa) annettuihin avioliittotodistuksiin ja oikeuden päätöksiin siten, että näiden asiakirjojen perusteella kyseinen asema todella vaikuttaa todennäköiseltä kummankin henkilön kohdalla. Henkilöstösääntöjen 79 artiklan ja niiden liitteessä VIII olevan 18 artiklan säännöksissä ei säädetä tällaisesta mahdollisuudesta, vaan todetaan ainoastaan, että entisen virkamiehen jälkeenjäänyt puoliso saa perhe-eläkettä, selittämättä yksityiskohtaisemmin, minkä menettelyn mukaisesti perhe-eläke voitaisiin myöntää tässä kohdassa kuvatun tapauksen eli käsiteltävän asian kaltaisessa tapauksessa.

97 Koska henkilöstösäännöissä ei ole sääntöä perhe-eläkkeen myöntämismenettelystä tällaisessa tapauksessa, parlamentti joutui määrittämään käsiteltäväkseen saatetun riita-asian ratkaisemisessa käytettävän menetelmän ja teki näin päättämällä jakaa perhe-eläkkeen yhtä suuriin osiin kantajan ja edesmenneen Kurt-Wolfgang Braun-Neumannin kesken.

98 Kantaja riitauttaa parlamentin kannan väittämällä, että koska hän täyttää henkilöstösääntöjen liitteessä VIII olevan 18 artiklan edellytykset, hänellä on oikeus täysimääräiseen perhe-eläkkeeseen eikä hänen oikeuteensa voi vaikuttaa parlamentin päätös myöntää liitteessä VIII olevan 18 artiklan mukainen etu toiselle henkilölle, joka hänkin on parlamentin mukaan Gisela Neumannin jälkeenjäänyt puoliso.

99 Kantajan kannasta seuraisi, että yhden ainoan virkamiehen tai toimihenkilön kuoleman johdosta perhe-eläkkeenä maksetut määrät ylittäisivät 100 prosenttia eläkkeen määrästä sellaisena kuin se vahvistetaan henkilöstösääntöjen 79 artiklassa ja niiden liitteessä VIII olevassa 18 artiklassa, eikä tällaista kantaa voida hyväksyä.

100 Ensinnäkin on huomattava, että vaikka henkilöstösäännöissä ei säädetäkään tapauksesta, jossa kaksi henkilöä vaatii jälkeenjääneen puolison asemaa, niiden liitteessä VIII olevassa 28 artiklassa säädetään silti usein esiintyvästä tilanteesta, jossa on olemassa useita eronneita puolisoita, joilla on oikeus perhe-eläkkeeseen, tai yksi tai useampi eronnut puoliso ja jälkeenjäänyt puoliso, joilla on oikeus perhe-eläkkeeseen; henkilöstösäännöissä säädetään nimenomaisesti, että sellaisessa tilanteessa perhe-eläke jaetaan suhteessa kunkin avioliiton pituuteen. Myös tapauksessa, jossa on olemassa sekä virkamiehen eloon jäänyt puoliso että hänen edellisestä avioliitostaan syntyneitä orpoja tai muita oikeudenomistajia, henkilöstösääntöjen liitteessä VIII olevassa 22 artiklassa säädetään nimenomaisesti perhe-eläkkeen jakamisesta. Vaikka näitä säännöksiä voi teoriassa tulkita myös vastakohtaispäätelmien nojalla eikä analogisesti, virkamiestuomioistuin katsoo, että edellä mainittuihin säännöksiin sisältyvä sääntö, jonka mukaan perhe-eläkkeitä voidaan myöntää ainoastaan yksi, koskee myös henkilöstösääntöjen 79 artiklassa ja niiden liitteessä VIII olevassa 18 artiklassa tarkoitettuja tapauksia; se, että näissä säännöksissä ei mainita tilannetta, jossa kyseistä etuutta vaatii usea henkilö, johtuu ainoastaan kyseisen tilanteen epätavallisuudesta eikä lainsäätäjän tahdosta myöntää kaksi tai jopa kolme täysimääräistä perhe-eläkettä yhden ainoan virkamiehen tai toimihenkilön osalta.

101 Koska toiseksi virkamies on eläkkeelle jäädessään oikeutettu ainoastaan yhteen unionin eläkkeeseen (ja henkilöstösääntöjen liitteessä VIII olevien 22 ja 28 artiklan nojalla sama koskee perhe-eläkettä, kun on kyse sen jakamisesta useamman saajan kesken), saman on koskettava myös henkilöstösääntöjen 79 artiklan ja niiden liitteessä VIII olevan 18 artiklan täytäntöönpanoa silloin, kun on olemassa useita jälkeenjääneitä puolisoita.

102 Kolmanneksi riippumatta siitä, soveltuuko parlamentin mainitsema oikeuskäytäntö, jonka mukaan rahaetuuksia perustavia säännöksiä on tulkittava suppeasti, käsiteltävään asiaan, unionissa etusijalla olevien moitteettoman varainhoidon ja toimielinten budjettimenojen valvonnan velvoitteiden kanssa sopisi huonosti yhteen se, että jälkeenjääneen puolison asema hyväksyttäisiin suoraan täysimääräiseen perhe-eläkkeeseen oikeuttavaksi siten, että useiden henkilöiden ollessa hyväksyttävästi kyseisessä asemassa toimielin joutuisi maksamaan kaksin- tai jopa kolminkertaista perhe-eläkettä.

103 Jälkeenjääneen puolison asemassa oleville henkilöille maksettavat kokonaissummat eivät näin ollen voi ylittää sataa prosenttia henkilöstösääntöjen 79 artiklassa sekä henkilöstösääntöjen liitteessä VIII olevassa 18 artiklassa säädetystä määrästä, joten esille nousee kysymys kyseisen määrän jakamisesta edellä mainittujen henkilöiden kesken.

104 Sen parlamentin valitseman jakomenetelmän lisäksi, jossa eläke jaetaan yhtä suuriin osiin kantajan ja Kurt-Wolfgang Braun-Neumannin kesken, olisi voitu valita muitakin menetelmiä. Virkamiestuomioistuin katsoo kuitenkin, että käsiteltävässä asiassa valittu menetelmä ei ole ristiriidassa henkilöstösääntöjen 79 artiklan ja niiden liitteessä VIII olevan 18 artiklan eikä myöskään kyseisen liitteen koko perhe-eläkettä koskevan luvun sanamuodon, rakenteen eikä tarkoituksen kanssa varsinkaan, kun henkilöstösääntöjen liitteessä VIII olevassa 28 artiklassa vahvistettua, avioliiton pituutta koskevaa edellytystä olisi yhtäältä vaikea soveltaa käsiteltävän asian kaltaiseen tapaukseen ja kun sen soveltaminen toisaalta olisi vastoin henkilöstösääntöjen 79 artiklan tarkoitusta.

105 Gisela Neumannin ja Kurt-Wolfgang Braun-Neumannin avioliiton pituus on näet riidanalainen ja riippuu sen kansallisen oikeusjärjestyksen yksilöimisestä, johon avioliiton pituutta määritettäessä on tukeuduttava; kuten tämän tuomion 68 kohdassa on todettu, oikeusjärjestyksen yksilöiminen olisi erityisen monimutkainen ja erittäin epävarma toimenpide.

106 Jos lisäksi oletetaan, että avioliiton pituutta koskevaa edellytystä voidaan soveltaa tukeutumalla kunkin jälkeenjääneen puolison osalta siihen kansalliseen oikeusjärjestykseen, joka on hänen kannaltaan edullisin tätä edellytystä sovellettaessa, eli kantajan osalta Belgian oikeusjärjestykseen ja Kurt-Wolfgang Braun-Neumannin osalta Saksan oikeusjärjestykseen, voidaan todeta, että kantajan avioliitto kesti neljä vuotta ja kolme kuukautta, kun taas Braun-Neumannin avioliitto kesti yksitoista vuotta ja runsaat kaksi kuukautta. Kuitenkin perhe-eläkkeen jako siten, että Braun-Neumann saisi suuremman prosenttiosuuden kuin se osuus, johon kantaja olisi oikeutettu, olisi selvästi vastoin tämän tuomion 88 kohdassa mainittua henkilöstösääntöjen 79 artiklan tarkoitusta. Gisela Neumannin ja Kurt-Wolfgang Braun-Neumannin yhteiselämä kesti näet vain muutamia kuukausia, ja lisäksi avioliiton purkamiseksi käynnistettiin useampi avioeromenettely: ensiksi Neumannin Tribunal de première instance de Namurissa vireille panema menettely, joka johti avioerotuomioon vuonna 1995 eli vain kaksi vuotta avioliiton solmimisen jälkeen, ja toiseksi vuonna 2003 vireille pantu menettely, joka raukesi Neumannin kuoleman vuoksi (ks. tämän tuomion 15 ja 76 kohta) ja jonka oli pannut vireille Braun-Neumann, joka siitä huolimatta vaati täysimääräistä perhe-eläkettä virkamiestuomioistuimessa nostamallaan kanteella, joka hylättiin edellä mainitussa asiassa Braun-Neumann vastaan parlamentti 23.5.2008 annetulla määräyksellä (ks. tämän tuomion 21 kohta).

107 Kaikkien näiden syiden vuoksi voidaan todeta, ettei parlamentin valitsema jakoperuste ole lainvastainen, joten kantajan vaatimus, joka koskee jälkeenjääneelle puolisolle myönnettävää perhe-eläkkeen määrää siinä tapauksessa, että toinen henkilö tunnustetaan jälkeenjääneeksi puolisoksi, on hylättävä.

Toinen kanneperuste, joka koskee luottamuksensuojan periaatteen loukkaamista

108 Kantajan mukaan parlamentti synnytti hänelle ja Gisela Neumannille perustellun luottamuksen siihen, että he olivat aviopuolisoita. Parlamentti väittää, että tämä kanneperuste on jätettävä tutkimatta sillä perusteella, että se rikkoo valituksen ja kanteen vastaavuutta koskevaa sääntöä.

109 Parlamentin mainitsema vastaavuutta koskeva sääntö, jonka rikkominen pakottaa parlamentin mukaan hylkäämään luottamuksensuojan periaatteen loukkaamista koskevan kanneperusteen, on vahvistettu 1970-luvulla alkaneessa oikeuskäytännössä, jossa edellytetään ennen kaikkea, että kanteen kohde ja perusteet vastaavat valituksen kohdetta ja perusteita (ks. etenkin asia 58/75, Sergy v. komissio, tuomio 1.7.1976, Kok., s. 1139, 31–33 kohta ja yhdistetyt asiat 75/82 ja 117/82, Razzouk ja Beydoun v. komissio, tuomio 20.3.1984, Kok., s. 1509, 9 kohta). Myöhemmässä oikeuskäytännössä ”perusteen” käsite on yhdistetty ”riitauttamisperusteisiin” (ks. asia 52/85, Rihoux ym. v. komissio, tuomio 7.5.1986, Kok., s. 1555, 12 ja 14 kohta ja asia C-316/97 P, parlamentti v. Gaspari, tuomio 19.11.1998, Kok., s. I-7597, 17 ja 18 kohta), ja lisäksi voidaan todeta, että useissa tuomioissa tukeudutaan pääasiallisesti viimeksi mainittuun käsitteeseen tutkittaessa vastaavuutta koskevaa sääntöä (ks. asia 133/88, Del Amo Martinez v. parlamentti, tuomio 14.3.1989, Kok., s. 689, 10 kohta sekä asia T-284/02, Dionyssopoulou v. neuvosto, tuomio 31.5.2005, Kok. H., s. I-A-131 ja II-597, 62 kohta).

110 Edellisessä kohdassa esitetyn oikeuskäytännön mukaan vastaavuutta koskevan säännön oikeutuksena on itse oikeudenkäyntiä edeltävän menettelyn tarkoitus eli se, että hallinto voisi tarkistaa päätöksensä ja että virkamiesten ja hallinnon välisissä riita-asioissa voitaisiin siten päästä tuomioistuimen ulkopuoliseen ratkaisuun eli useimmissa tuomioissa käytetyn sanamuodon mukaan ”sovintoratkaisuun”. Jotta menettelyn tavoitteeseen päästäisiin, nimittävän viranomaisen on saman oikeuskäytännön mukaisesti voitava saada riittävän tarkasti tietoonsa se arvostelu, jota asianosaiset riidanalaisesta päätöksestä esittävät.

111 Koska oikeudenkäyntiä edeltävä menettely on kuitenkin epävirallinen ja asianosaiset voivat tässä vaiheessa toimia ilman asianajajaa, on toistuvasti katsottu, ettei hallinnon pidä tulkita valituksia suppeasti vaan avoimin mielin (em. asia Del Amo Martinez v. parlamentti tuomion 11 kohta ja asia T-353/03, Nielsen v. neuvosto, tuomio 13.4.2005, Kok. H., s. I-A-95 ja II-443, 23 kohta). Erityisesti on katsottu, että vaikka unionin tuomioistuimissa esitetyillä vaatimuksilla voi olla ainoastaan sama kohde kuin valituksessa esitetyillä vaatimuksilla ja ne voivat sisältää ainoastaan sellaisia ”riitauttamisperusteita”, jotka pohjautuvat samaan syyhyn kuin valituksessa esitetyt riitauttamisperusteet, näitä riitauttamisperusteita voidaan kuitenkin unionin tuomioistuimissa kehittää esittämällä kanneperusteita ja perusteluja, jotka eivät välttämättä sisältyneet valitukseen mutta liittyvät siihen läheisesti (asia 224/87, Koutchoumoff v. komissio, tuomio 26.1.1989, Kok., s. 99, 10 kohta; asia T-496/93, Allo v. komissio, tuomio 8.6.1995, Kok. H., s. I-A-127 ja II-405, 26 kohta; em. asia Dionyssopoulou v. neuvosto, tuomion 62 kohta ja yhdistetyt asiat F-138/06 ja F-37/08, Meister v. SMHV, tuomio 18.5.2009, Kok. H., s. I-A-1-131 ja II-A-1-727, 145 kohta).

112 Vaikka vastaavuutta koskevaa sääntöä ei sen käyttöönoton jälkeen aina ole sovellettu unionin tuomioistuimissa yhtä joustavasti (tapauksista, joissa sääntöä on sovellettu tinkimättömästi kenties riita-asian syyn ja riitauttamisperusteiden käsitteiden välille vahvistetun yhteyden vuoksi, ks. asia C-446/00 P, Cubero Vermurie v. komissio, tuomio 13.12.2001, Kok., s. I-10315, 12, 13 ja 16 kohta; yhdistetyt asiat T-78/96 ja T-170/96, W v. komissio, tuomio 28.5.1998, Kok. H., s. I-A-239 ja II-745, 62–64 kohta ja asia F-60/07, Martin Bermejo v. komissio, määräys 11.12.2007, Kok. H., s. I-A-1-407 ja II-A-1-2259, 36–39 kohta), voidaan todeta, että kyseisen säännön joustava soveltaminen on sekä tämän tuomion 110 kohdassa mainitun riita-asiamenettelyn tarkoituksen että oikeudenkäyntiä edeltävään menettelyyn sovellettavien, oikeudenkäyntikuluja koskevien sääntöjen mukaista.

113 Oikeudenkäyntiä edeltävän menettelyn tarkoituksena olevaa riita-asioiden ratkaisemista tuomioistuimen ulkopuolella helpottaa paljolti se, että menettelyssä ei ole oikeudellista kaavamaisuutta. Tämän vuoksi myöskään oikeuskäytännössä ei vaadita, että virkamiehen valituksensa

tueksi esittämät väitteet ilmaistaisiin oikeudellisin sanamuodoin (asia T-12/97, Barnett v. komissio, tuomio 5.11.1997, Kok. H., s. I-A-313 ja II-863, 68 kohta ja em. asia Nielsen v. neuvosto, tuomion 26 kohta). Jos vastaavuutta koskevaa sääntöä kuitenkin tulkittaisiin ja sovellettaisiin tinkimättömästi, se kannustaisi virkamiestä turvautumaan jo oikeudenkäyntiä edeltävässä vaiheessa asianajajaan siltä varalta, että käsiteltävän riita-asian rajat tulisivat jo tässä vaiheessa lopullisesti vahvistetuiksi, vaikka vaiheen tarkoituksena ei ole niinkään kumoamiskanteen valmistelu kuin sen välttäminen. Kantajan turvautuminen asianajajaan tekisi oikeudenkäyntiä edeltävästä menettelystä raskaamman, mikä olisi selvästi vastoin sen tarkoitusta.

114 Toisaalta kuluja, jotka virkamiehelle koituvat ennen kanteen nostamista, ei katsota korvattaviksi kuluiksi (asia T-80/97 DEP, Starway v. neuvosto, määräys 10.1.2002, Kok., s. II-1, 25 kohta ja asia T-251/00 DEP, Lagardère ja Canal+ v. komissio, määräys 7.12.2004, Kok., s. II-4217, 21 ja 22 kohta) toisin kuin kuluja, jotka aiheutuvat varsinaisesta oikeudenkäyntimenettelystä eli kanteen nostamisen käynnistämästä menettelystä. Lainsäätäjän erityisenä tarkoituksena tässä erottelussa on juuri se, että virkamiehen ei vielä oikeudenkäyntiä edeltävässä menettelyssä tarvitsisi turvautua asianajajaan.

115 Valituksen ja kanteen välistä vastaavuutta koskevan vaatimuksen joustava tulkinta on nykyään entistäkin tarpeellisempaa.

116 Ensinnäkin tällainen tulkinta ilmentää aikaisemman oikeuskäytännön tavoin tehokkaan oikeussuojan periaatteen yhä suurempaa merkitystä jäsenvaltioiden yhteisestä valtiosääntöperinteestä johtuvana unionin oikeuden yleisenä periaatteena, joka on vahvistettu Roomassa 4.11.1950 allekirjoitetun ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehdyn yleissopimuksen 6 ja 13 artiklassa ja ilmaistu myös Euroopan unionin perusoikeuskirjan 47 artiklassa (ks. vastaavasti yhdistetyt asiat C-402/05 P ja C-415/05 P, Kadi ja Al Barakaat International Foundation v. neuvosto ja komissio, tuomio 3.9.2008, Kok., s. I-6351, 335 kohta); perusoikeuskirjalla on Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 6 artiklan 1 kohdan nojalla sama oikeudellinen arvo kuin perussopimuksilla. Vaikka tämän periaatteen merkitys oikeusyhteisölle oikeuttaakin tulkitsemaan väljästi niitä primaarioikeuden määräyksiä, jotka koskevat unionin tuomioistuimen toimivaltaa ennakkoratkaisuasioissa Euroopan unionista tehdyn sopimuksen nojalla sellaisena kuin tämä sopimus oli voimassa ennen Lissabonin sopimuksen voimaantuloa (ks. etenkin asia C-354/04 P, Gestoras pro Amnistía ym. v. neuvosto, tuomio 27.2.2007, Kok., s. I-1579, 53 kohta; asia C-355/04 P, Segi ym. v. neuvosto, tuomio 27.2.2007, Kok., s. I-1657, 53 kohta ja asia C-303/05, Advocaten voor de Wereld, tuomio 3.5.2007, Kok., s. I-3633, 18 kohta), periaatteen tärkeyden on myös oikeutettava virkamiesoikeuden yhteydessä sellainen vastaavuutta koskevan säännön tulkinta, joka mahdollisimman pitkälti keventää tämän säännön kantajalle aiheuttamia velvoitteita niiden oikeudellisten perusteiden ja perustelujen osalta, joita hänen avustajallaan on oikeus käyttää hyväkseen kannekirjelmässä. Vaikka oikeudenkäynnin moitteettomaan kulkuun virkamiestuomioistuimessa liittyykin väistämättä ulkoisia velvoitteita, jotka koskevat esimerkiksi uuden näytön ja uusien perusteiden esittämistä (ks. virkamiestuomioistuimen työjärjestyksen 42 ja 43 artikla) ja jotka eivät siis loukkaa tehokkaan oikeussuojan periaatetta, tämän periaatteen sisältö voisi sitä vastoin kärsiä paljonkin, jos kantajaa edustava asianajaja menettäisi oikeutensa esittää perusteita, jotka voivat osoittautua ratkaiseviksi riita-asian ratkaisun kannalta, sillä perusteella, että kantaja ei ole itse tullut ajatelleeksi esittää mainittuja perusteita oikeudenkäyntiä edeltävässä menettelyssä.

117 Toiseksi Euroopan unionin virkamiestuomioistuimen perustamisesta 2.11.2004 tehdyn neuvoston päätöksen 2004/752/EY, Euratom (EUVL L 333, s. 7) (jäljempänä virkamiestuomioistuimen perustamispäätös) liitteessä I olevan 7 artiklan 5 kohdassa säädetään, että asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut, joten virkamiehille on päätöksen voimaantulon jälkeen aiheutunut suurempi taloudellinen riski kuin valituksen ja kanteen välistä vastaavuutta koskevan oikeuskäytäntösäännön syntyaikaan, jolloin virkamiehet oli vapautettu korvaamasta voittaneen toimielimen oikeudenkäyntikuluja. Tämä virkamiestuomioistuimen perustamispäätöksen mukanaan tuoma uutuus saattaa kylläkin virkamiehiä koskevien asioiden oikeudenkäyntikulujen määräämiskäytännön samanlaiseksi kuin unionin tuomioistuimille kuuluvien

oikeudenkäyntiasioiden tavanomainen käytäntö, mutta on silti huomattava, että viimeksi mainituissa oikeudenkäyntiasioissa, olipa kyse sitten kumoamis- tai vahingonkorvauskanteista, ei oikeudenkäyntiä edeltävä menettely ole pakollinen eikä niihin liity vastaavuutta koskevaan sääntöön verrattavia velvoitteita. Korvaukseksi siitä uudesta rahallisesta riskistä, jonka virkamiestuomioistuimen perustamispäätös aiheuttaa virkamiestuomioistuimen puoleen kääntyville virkamiehille, on siis kohtuullista ja hyvän oikeudenkäytön mukaista keventää heihin kohdistuvia velvoitteita etenkin siten, ettei heidän avustajansa tarvitse pitäytyä ainoastaan virkamiehen esittämissä väitteissä, koska virkamies ei useimmiten ole juristi eikä missään tapauksessa toimi juristin eikä varsinkaan asianajajan ominaisuudessa.

118 Kolmanneksi sekä hallintokäytännön kehitys että se, että oikeus tehokkaisiin oikeussuojakeinoihin tuomioistuimissa on vahvistettu, ovat asteittain heikentäneet yhtä tärkeimmistä vastaavuutta koskevan säännön oikeuttamisperusteista, jotka oikeuskäytännössä on 1970-luvulta alkaen hyväksytty, eli tämän tuomion 110 kohdassa tarkoitetun tuomioistuinten ulkopuolisen riita-asioiden ratkaisemisen helpottamista. Vaikka ensinnäkin on kiistatonta, että kannetta edeltävä valitusmenettely täyttää edelleen tehokkaasti tehtävänsä riitautusten suodattajana ja antaa hallinnolle mahdollisuuden korjata mahdolliset sääntöjenvastaisuudet tai puolustaa päätöstensä lainmukaisuutta ennen asian saattamista tuomioistuimen käsiteltäväksi, on pohdittava sitä, etsitäänkö oikeudenkäyntiä edeltävässä menettelyssä edelleen aktiivisesti ja konkreettisesti sovintoratkaisua riita-asioihin; juuri tässä todetut puutteellisuudet oikeuttivat sen, että virkamiestuomioistuimen perustamispäätöksessä painotettiin erityisesti riita-asioiden sovintoratkaisumahdollisuuksien tutkimista virkamiestuomioistuimessa kaikissa menettelyn vaiheissa. Vaikka toiseksi tämän tuomion 116 kohdassa mainittu tehokkaan oikeussuojan periaatetta ilmaiseva takuu mahdollisuudelle tehokkaaseen muutoksenhakuun virkamiestuomioistuimessa perustuu erityisesti prosessisääntöihin, joissa määritellään kyseisen takuun soveltaminen ja laajuus, takuu on luonteeltaan niin perustavanlaatuinen, ettei sitä voi alistaa liian tiukasti oikeudenkäyntiä edeltävän menettelyn tavoitteille heikentämättä sitä kohtuuttoman paljon; niin toivottavaa kuin riita-asioiden ratkaiseminen tuomioistuinten ulkopuolella onkin, se ei ole perusoikeus eikä sillä voida näin ollen oikeuttaa sitä, että virkamiesten mahdollisuuksia asian riitauttamiseen tuomioistuimessa rajoitetaan radikaalisti.

119 Edellä esitettyjen seikkojen perusteella on todettava, että 109 kohdassa mainitun oikeuskäytännön mukaisesti vastaavuutta koskevaa sääntöä on sovellettava ainoastaan silloin, kun kanteessa muutetaan valituksen kohdetta tai perustetta, ja ”perusteen” käsitettä on tässä yhteydessä tulkittava laajasti. Tämän tulkinnan mukaisesti sellaisissa kumoamisvaatimuksissa kuin ne nimittävän viranomaisen 8.9.2006 tekemää päätöstä vastaan suunnatut vaatimukset, jotka on nyt käsiteltävässä asiassa saatettu virkamiestuomioistuimen käsiteltäväksi, ”riita-asian perusteella” tarkoitetaan sitä, että kantaja riitauttaa riidanalaisen toimen aineellisen lainmukaisuuden tai vaihtoehtoisesti sen muodollisen lainmukaisuuden; tämä ero on moneen kertaan tunnustettu oikeuskäytännössä (asia C-367/95 P, komissio v. Sytraval ja Brink’s France, tuomio 2.4.1998, Kok., s. I-1719, 67 kohta; asia F-31/07, Putterie-De-Beukelaer v. komissio, tuomio 21.2.2008, Kok. H., s. I-A-1-53 ja II-A-1-261, 57 kohta ja sitä seuraavat kohdat, josta on valitettu unionin yleiseen tuomioistuimeen asiassa T-160/08 P, ja asia F-135/07, Smadja v. komissio, tuomio 11.9.2008, Kok. H., s. I-A-1-299 ja II-A-1-1585, 40 kohta, josta on valitettu unionin yleiseen tuomioistuimeen asiassa T-513/08 P).

120 Lainvastaisuusväitteitä ja tietenkin yleistä järjestystä koskevia perusteita lukuun ottamatta riita-asian syy katsottaisiin muutetuksi ja kanne olisi näin ollen jätettävä tutkimatta vastaavuutta koskevan säännön rikkomisen vuoksi ainoastaan siinä tapauksessa, että kantaja, joka on valituksessaan esittänyt väitteitä pelkästään hänelle epäedullisen toimen muodollista pätevyyttä vastaan menettelynäkökohdat mukaan lukien, esittää kanteessaan aineellisia kanneperusteita, tai siinä päinvastaisessa tapauksessa, että kantaja, joka on valituksessaan riitauttanut pelkästään hänelle epäedullisen toimen aineellisen lainmukaisuuden, esittää kanteessaan perusteita, jotka koskevat toimen muodollista pätevyyttä menettelynäkökohdat mukaan lukien.

121 Vaikka lainvastaisuusväitteet puolestaan koskisivatkin toista oikeudellista syytä kuin valituksessa mainittu syy, niiden jättäminen tutkimatta vastaavuutta koskevan säännön rikkomisen vuoksi rikkoisi tasapainon, joka vallitsee virkamiehen menettelyllisten oikeuksien suojan ja oikeudenkäyntiä edeltävän menettelyn tavoitteen välillä, ja olisi virkamiehen kannalta suhteeton ja epäoikeutettu seuraamus. Koska lainvastaisuusväite on luonteeltaan olennaisesti oikeudellinen samoin kuin se päättely, joka johtaa asianosaisen etsimään tällaista lainvastaisuutta ja ottamaan sen esille, valituksen tehnyttä virkamiestä tai toimihenkilöä, jolla ei välttämättä ole soveltuvaa oikeudellista asiantuntemusta, ei voida vaatia laatimaan tällaista väitettä oikeudenkäyntiä edeltävässä vaiheessa sillä uhalla, että hänen kanteensa jätettäisiin muussa tapauksessa tutkimatta. Ei myöskään näytä siltä, että lainvastaisuusväitteen esittäminen oikeudenkäyntiä edeltävässä vaiheessa voisi auttaa valittajaa voittamaan asiansa kyseisessä vaiheessa, sillä on epätodennäköistä, että hallinto jättäisi voimassa olevan, ylempitasoista oikeussääntöä mahdollisesti rikkovan säännöksen soveltamatta pelkästään siinä tarkoituksessa, että riita-asia voitaisiin ratkaista tuomioistuimen ulkopuolella.

122 Edellä – erityisesti 119–121 kohdassa – esitetyistä seikoista seuraa, että perustellun luottamuksen periaatteen loukkaamista koskevan kanneperusteen esittäminen kanteessa ei ole mitenkään vastaavuutta koskevan säännön vastaista. Kantaja itse asiassa riitautti selvästi riidanalaisen toimen aineellisen lainmukaisuuden arvostellessaan valituksessa sen päätöksen perustetta, jolla parlamentti pienensi kantajan jälkeenjääneenä puolisona saaman perhe-eläkkeen määrää 50 prosentilla ja joka perustui toisen jälkeenjääneen puolison olemassaoloon. Perusteltua luottamusta koskeva kanneperuste on aivan ilmeisesti aineellista lainmukaisuutta koskeva peruste. Kanneperuste on siis otettava tutkittavaksi.

123 Koska kanneperuste, joka koskee perustellun luottamuksen suojan periaatteen loukkaamista, voidaan ottaa tutkittavaksi, sitä on syytä tarkastella aineelliselta kannalta.

124 Kyse on siis pääasiasta, joten riippumatta siitä, että kantaja vetoaa siihen perusteltuun luottamukseen, joka koskee parlamentin tunnustusta hänen asemalleen Gisela Neumannin puolisona, eikä mihin tahansa perusteltuun luottamukseen, joka koskee perhe-eläkettä ja erityisesti hänen mahdollista oikeuttaan saada eläke täysimääräisenä, on todettava, että oikeuskäytännössä vahvistetut luottamuksensuojan vaatimisen edellytykset (asia T-235/94, Galtieri v. parlamentti, tuomio 27.2.1996, Kok. H., s. I-A-43 ja II-129, 63 ja 65 kohta; asia T-329/03, Ricci v. komissio, tuomio 16.3.2005, Kok. H., s. I-A-69 ja II-315, 79 kohta; asia F-4/07, Skoulidi v. komissio, tuomio 21.2.2008, Kok. H., s. I-A-1-47 ja II-A-1-229, 79 kohta ja asia F-126/07, Van Beers v. komissio, tuomio 4.11.2008, Kok. H., s. I-A-1-355 ja II-A-1-1929, 70 kohta) eivät käsiteltävässä asiassa täyty, koska kantaja ei voi vedota hallinnon antamiin täsmällisiin, ehdottomiin ja yhtäpitäviin vakuutuksiin.

125 Ensinnäkään sitä, että hallinto on useiden vuosienkin ajan maksanut asianosaiselle rahallisia etuuksia, ei voida itsessään katsoa edellisessä kohdassa mainitussa oikeuskäytännössä tarkoitetuksi täsmälliseksi, ehdottomaksi ja yhtäpitäväksi vakuutukseksi, sillä päinvastaisessa tapauksessa unionin tuomioistuimet kumoaisivat perustellun luottamuksen periaatteen loukkaamisen perusteella järjestelmällisesti kaikki hallinnon päätökset, joilla kieltäydyttäisiin maksamasta tulevaisuudessa ja mahdollisesti takautuvastikin asianosaiselle useiden vuosien ajan aiheettomasti maksettua rahallista etuutta, ja tästä seuraisi, että etenkin perusteettoman edun palautusta koskeva henkilöstösääntöjen 85 artikla menettäisi suuren osan tehokkaasta vaikutuksestaan. Näin ollen kotitalouslisän maksaminen Gisela Neumannille hänen ja kantajan avioliiton perusteella ja sittemmin perhe-eläkkeen maksaminen kantajalle ei yksistään ole voinut synnyttää kantajassa perusteltua luottamusta siihen, että hänet oli tunnustettu puolisoksi, eikä kyseisten maksujen lainmukaisuuteen, koska parlamentti ei ollut antanut mitään muuta tämänsisältöistä vakuutusta.

126 Nyt käsiteltävän asian erityisten olosuhteiden vuoksi ei myöskään voida katsoa, että se, että Tribunal de première instance de Namurin tuomion tultua lainvoimaiseksi parlamentti katsoi Gisela Neumannin eronneeksi henkilöstösääntöjen tarkoittamassa merkityksessä (kaikkine rahallisine seurauksineen, joihin kuului erityisesti se, että hän ei enää saanut kotitalouslisää) ja sittemmin hänen olevan

naimisissa kantajan kanssa (jolloin hän sai tämän avioliiton perusteella uudelleen kotitalouslisää), olisi voinut synnyttää kantajassa perusteltua luottamusta täysimääräisen perhe-eläkkeen myöntämiseen tulevaisuudessa.

127 Myös analogisesti henkilöstösääntöjen 85 artiklan perusteella (ks. tämän tuomion 125 kohta) on siis kiistatonta, että toimielimen hallinnon ei kuulu tehdä vapaaehtoisesti ja oma-aloitteisesti tutkimuksia virkamiestensä siviilisäädyn muutoksista vaan että sen on pelkästään otettava huomioon asianosaisten toimittamat tiedot sen mukaan, onko niiden todisteeksi esitetty virallisia asiakirjoja tai oikeuden päätöksiä. Juuri näiden tietojen ja asiakirjojen perusteella hallinnon on tehtävä vaadittavat rahalliset ratkaisut ja niiden mukaiset päätökset. Nyt käsiteltävässä asiassa tämä koskee parlamenttia, joka Gisela Neumannin siviilisäädyn muuttuessa vuosien mittaan tyytyi ottamaan huomioon hänen antamansa tiedot ja hänen niiden tueksi toimittamansa todisteet, kuten asiaa tutkittaessa on käynyt ilmi. Sitä vastoin, kuten parlamentti ilmoitti istunnossa kantajan sitä kiistämättä, parlamentti ei ollut saanut tietoa Gisela Neumannin 16.12.1996 Bayerisches Staatsministerium der Justizissa (Baijerin osavaltion oikeusministeriö, Saksa) vireille panemasta kanteesta eikä Bayerisches Oberstes Landesgerichtin 11.10.1999 tekemästä päätöksestä, jolla kieltäydyttiin tunnustamasta Tribunal de première instance de Namurin avioerotuomiota Saksassa, eikä edes Kurt-Wolfgang Braun-Neumannin sittemmin vuonna 2003 Amtsgericht-Familiengericht-Merzigissä vireille panemasta avioerokanteesta.

128 Jos parlamentilla olisi ollut nämä tiedot, se olisi hyvin todennäköisesti tehnyt toisenlaisen päätöksen kantajaa kohtaan tai olisi vähintään esittänyt epäilyjä kantajan siviilisäädystä.

129 Gisela Neumannin sekä vähintään hänen kuolemastaan alkaen kantajan voidaan katsoa olevan vastuussa siitä, ettei edellä mainittuja tietoja ja asiakirjoja toimitettu parlamentille; on itse asiassa hyvin epätodennäköistä, että kantaja, joka jo vuonna 1997 eli parisuhteessa Neumannin kanssa ja tiesi Kurt-Wolfgang Braun-Neumannin olemassaolosta, kuten käy ilmi Braun-Neumannin istunnon jälkeen toimittamien asiakirjojen liitteenä olleesta, 22.9.1997 päivätystä kirjeestä (ks. tämän tuomion 33 kohta), olisi voinut olla tietämätön viimeksi mainitun ja Neumannin välillä vuonna 1993 solmitusta avioliitosta tai Bayerisches Oberstes Landesgerichtin 11.10.1999 antamasta määräyksestä, jolla kieltäydyttiin tunnustamasta Tribunal de première instance de Namurin avioerotuomiota Saksassa. On siis erittäin luultavaa, että vaatiessaan parlamentilta perhe-eläkettä 11.8.2004 kantaja oli tietoinen siitä, että saattoi olla olemassa toinen henkilö, joka voisi mahdollisesti vedota jälkeenjääneen puolison asemaan ja vaatia toimielimeltä perhe-eläkettä. Tässä yhteydessä on vielä huomattava yhtäältä Braun-Neumannin 17.3.2005 kantajaa vastaan tekemä, kaksinnaimista koskeva tutkintapyyntö, jonka yhteydessä kantaja oli Staatsanwaltschaft Siegenin 16.2.2006 päivätyn kirjeen mukaan (ks. tämän tuomion 33 kohta) kiistänyt häntä vastaan esitetyt seikat, mikä merkitsee, että hän oli saanut niistä tiedon, ja toisaalta Amtsgericht Siegenin oikeudenkäynti, jossa kantaja oli edustettuna asianosaisena ja sai näin ollen selvästi tietoonsa 25.1.2006 annetun määräyksen sen sanamuotoa myöten, jossa nimenomaisesti viitataan edellä mainittuun Bayerisches Oberstes Landesgerichtin määräykseen; sekä kaksinnaimista koskevan kantelun käynnistämä menettely että se menettely, joka johti edellä mainittuun 25.1.2006 annettuun määräykseen, ajoittuivat selvästi ennen sitä päivää, jona Braun-Neumann vaati parlamentilta perhe-eläkettä. Näin ollen ei ole epäilystäkään siitä, että kantaja saattoi oikeutetusti odottaa, että Braun-Neumann vaatisi jossakin vaiheessa parlamentilta perhe-eläkettä jälkeenjääneen puolison asemansa perusteella.

130 Kaikkien näiden syiden perusteella kanneperuste, joka koskee perustellun luottamuksen periaatteen loukkaamista, on todettava perusteettomaksi, ja tässä yhteydessä on myös muistettava, että vielä myönnettyään Kurt-Wolfgang Braun-Neumannille takautuvasti 1.8.2004 alkaen 50 prosentin suuruisen perhe-eläkkeen Gisela Neumannin jälkeen parlamentti päätti olla vaatimatta kantajalta perusteettoman edun palautusta siltä osin kuin on kyse siitä 50 prosentin osuudesta perhe-eläkkeestä, jota kantajalle maksettiin liikaa elokuun 1. päivän 2004 ja riidanalaisen päätöksen voimaantulopäivän välisenä aikana.

131 Kaiken edellä esitetyn perusteella kumoamisvaatimukset ja näin ollen myös vaatimukset parlamentin velvoittamisesta suorittamaan kantajalle takautuvasti 1.4.2006 alkaen toiset 50 prosenttia perhe-eläkkeestä Gisela Neumannin jälkeen sekä maksamaan hänelle edelleen tätä määrää kuukausittain lokakuuhun 2009 asti on hylättävä.

Oikeudenkäyntikulut

132 Virkamiestuomioistuimen työjärjestyksen 122 artiklan nojalla saman työjärjestyksen II osaston 8 luvun säännöksiä oikeudenkäyntikuluista ja oikeudenkäyntimaksuista sovelletaan ainoastaan asioihin, jotka on saatettu virkamiestuomioistuimen käsiteltäväksi työjärjestyksen voimaantulopäivästä 1.11.2007 lukien. Asiassa merkityksellisiä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen säännöksiä sovelletaan edelleen soveltuvin osin myös asioihin, jotka ovat tulleet virkamiestuomioistuimessa vireille ennen kyseistä päivää.

133 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 87 artiklan 2 kohdan nojalla asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Saman työjärjestyksen 88 artiklan nojalla kuitenkin toimielinten ja niiden toimihenkilöiden välisissä riita-asioissa toimielinten on vastattava omista kustannuksistaan.

134 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 87 artiklan 4 kohdan kolmannessa alakohdassa puolestaan todetaan, että tuomioistuin voi määrätä väliintulijan vastaamaan omista oikeudenkäyntikuluistaan.

135 Koska nyt käsiteltävässä asiassa kantaja on hävinnyt kanteensa, on määrättävä, että kukin varsinainen asianosainen vastaa omista kuluistaan.

136 Väliintulijan osalta on niin, että vaikka virkamiestuomioistuin onkin omasta aloitteestaan varannut hänelle mahdollisuuden tulla väliintulijaksi tähän oikeudenkäyntiin, on silti selvää ensinnäkin, että vastauksessaan hän pyysi saada osallistua oikeudenkäyntiin väliintulijana tukeakseen parlamentin vaatimuksia, ja toiseksi, että väliintulo takasi hänen etujensa valvomisen oikeudenkäynnissä, sekä ennen kaikkea, että hän pystyi täten vetoamaan oikeuksiinsa ja puolustamaan niitä kantajan väitteitä vastaan, mistä oli hänelle etua, sillä hänen väliintulonsa vaikutti tuomioistuimen päättelyyn, joka johti kantajan vaatimusten hylkäämiseen. Näiden syiden perusteella on määrättävä, että väliintulija vastaa omista kuluistaan.

Näillä perusteilla

EUROOPAN UNIONIN VIRKAMIESTUOMIOISTUIN (täysistunto)

on ratkaissut asian seuraavasti:

1) Lausunnon antaminen vaatimuksista, joiden mukaan parlamentin on suoritettava Wolfgang Mandtille jälkeenjääneen eläke täysimääräisesti, raukeaa siltä osin kuin nämä vaatimukset koskevat 31.10.2009 jälkeistä aikaa.

2) Kanne hylätään muilta osin.

3) Asianosaiset ja väliintulija vastaavat omista oikeudenkäyntikuluistaan.

Mahoney Gervasoni

Kreppel Tagaras Van Raepenbusch

Julistettiin Luxemburgissa 1 päivänä heinäkuuta 2010.

W. Hakenberg
kirjaaja

P. Mahoney
presidentti